

Çağdaş Seramik Sanatında Malzeme Çeşitliliği ve Uygulama Örnekleri

Material Diversity and Application Examples in Contemporary Ceramic Art

Serkan TOK 

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi,
Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik ve
Cam Bölümü, Nevşehir, Türkiye



Geliş Tarihi/Received: 19.02.2025
Revizyon Talebi/Revision Requested: 26.05.2025
Son Revizyon/Last Revision: 24.06.2025
Kabul Tarihi/Accepted: 10.03.2026
Yayın Tarihi/Publication Date: 19.03.2026

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Serkan TOK
E-mail: serkantok@nevsehir.edu.tr

Cite this article as: Tok, S. (2026). Material diversity and application examples in contemporary ceramic art. *Art and Interpretation*, 47, 80-96.



Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Öz

Modern seramik sanatı, günümüz modern sanat dünyasında yenilikçi malzeme kullanımıyla sınırlarını genişletmeye devam etmektedir. Farklı disiplinlerden alınan malzemeler, seramik sanatına yeni anlatım biçimleri ve teknik olanaklar kazandırmaktadır. Sanatçılar, seramiği metal, cam, ahşap, tekstil, plastik ve çeşitli endüstriyel malzemelerle birleştirerek eserlerine özgün bir karakter kazandırmaktadır. Bu yenilikçi malzeme kullanımı, seramiğin estetik ve teknik boyutlarını çeşitlendirerek sanatçılara geniş bir özgürlük alanı sunmaktadır. Sanatta, çözünebilir malzemelerle yapılan seramik eserler çevresel sürdürülebilirlik anlayışını desteklerken, cam veya metal gibi malzemelerin eklenmesi eserlerin hem görselliğini hem de dokusunu zenginleştirmektedir. Ayrıca, dijital üretim teknikleri ve malzeme sentezi ile geleneksel seramik sanatına yeni üretim yöntemleri eklenmektedir. Farklı malzemelerin seramikle bir araya gelmesi, sadece estetik bir çeşitlilik sunmakla kalmayıp, aynı zamanda teknik gelişmelere de katkıda bulunmaktadır. Yeni pişirme teknikleri, kompozit malzeme uygulamaları ve hibrit sanat formları, sanatçıların malzemeleri nasıl değerlendirdiğini ve sanatın geleceğine nasıl yön verdiğini göstermektedir. Bu süreç, sanatçılara sadece görsel ve dokunsal zenginlik kazandırmakla kalmaz, aynı zamanda sanatın ifade gücünü de artırır. Geleneksel seramik formlarının dışına çıkılarak oluşturulan bu yeni yaklaşımlar, sanatı daha interaktif ve deneysel hale getirmektedir. Seramik sanatı, artık sadece bir zanaat dalı değil, disiplinler arası bir sanat formu olarak değerlendirilmektedir. Modern seramik sanatında farklı malzemelerin kullanımına duyulan ilgi, sanatçıların özgün ve yenilikçi eserler yaratmasına olanak tanımaktadır. Bu çeşitlilik, seramiğin sanatsal anlatımını güçlendirirken, sanatçıların da estetik ve teknik ifade alanlarını genişletmektedir. Bu bağlamda, farklı malzeme kullanımının modern seramik sanatında hem estetik çeşitliliği hem de teknik gelişimi desteklediği görülmüştür. Sanatçılar, malzeme çeşitliliği yoluyla seramiği disiplinler arası bir anlatı aracına dönüştürmekte ve bu sayede seramik sanatını çağdaş sanatla daha güçlü bir ilişki içinde konumlandırmaktadır. Böylece seramik sanatı, sürekli evrilen ve kendini yenileyen bir sanat dalı olarak çağdaş sanat dünyasında güçlü bir konumda varlığını sürdürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Seramik, malzeme, yenilik, sanat, çağdaş

ABSTRACT

Modern ceramic art continues to expand its boundaries in today's modern art world through the use of innovative materials. Materials borrowed from different disciplines provide ceramic art with new forms of expression and technical possibilities. Artists combine ceramics with metal, glass, wood, textile, plastic, and various industrial materials, imparting a unique character to their works. This innovative use of materials diversifies both the aesthetic and technical dimensions of ceramics, offering artists a broad space for creative freedom. In art, ceramic works produced with soluble materials support the understanding of environmental sustainability, while the inclusion of materials such as glass or metal enriches both the visual and tactile qualities of the works. In addition, new production methods are being integrated into traditional ceramic art through digital fabrication techniques and material synthesis. The merging of different materials with ceramics not only offers aesthetic variety but also contributes to technical advancements. New firing techniques, composite material applications, and hybrid art forms reveal how artists evaluate materials and shape the future of art. This process not only provides visual and tactile richness to artists but also enhances the expressive power of art. These new approaches, which go beyond traditional ceramic forms, make art more interactive and experimental. Ceramic art is now considered not just a craft discipline but an interdisciplinary art form. The interest in the use of different materials in modern ceramic art enables artists to create original and innovative works. This diversity strengthens the artistic expression of ceramics while significantly expanding the aesthetic and technical realms of expression for artists. In this context, it has been observed that the use of different materials in modern ceramic art supports not only aesthetic diversity but also technical development. Through material diversity, artists transform ceramics into an interdisciplinary narrative tool, thereby positioning ceramic art in a stronger relationship with contemporary art. Thus, ceramic art, as an ever-evolving and self-renewing artistic field, maintains a strong presence in the contemporary art world.

Keywords: Ceramics, materials, innovation, art, contemporary

Giriş

Geleneksel seramik sanatının sınırlarını aşan çağdaş yaklaşımlar, günümüzde farklı malzeme kullanımı ile çok katmanlı, disiplinler arası ve yenilikçi bir sanat pratiğine dönüşmektedir. Bu dönüşüm, seramiğin artık sadece toprak ve sır gibi klasik malzemelerle değil; cam, metal, plastik, tekstil, elektronik parçalar ve geri dönüştürülmüş maddelerle de yeniden şekillendiği bir süreci temsil etmektedir. Sanatçılar bu malzemeleri hem biçimsel hem de kavramsal birer araç olarak kullanarak, sanatın ifade gücünü genişletmekte ve izleyiciyle yeni etkileşim kanalları kurmaktadır (Levin, 2020). Modern sanat anlayışında, özellikle 1960'lardan itibaren gelişen kavramsal sanat, performans sanatı ve çevresel sanat gibi akımların etkisiyle, seramiğin kullanımı da biçimsel sadeliğin ötesine geçmiş, toplumsal, çevresel ve kültürel meselelerle daha yakın bir ilişki kurmaya başlamıştır (Koca, 2017). Bu bağlamda, seramiğin diğer malzemelerle birleşmesi, sadece teknik değil; aynı zamanda sosyo-kültürel bir dönüşümün ifadesidir. Türkiye özelinde de bu dönüşüm dikkat çekicidir. Özellikle son yıllarda çağdaş Türk seramik sanatçıları, doğal ve sentetik malzemeleri bir arada kullanarak seramiği disiplinlerarası bir anlatım aracına dönüştürmektedir. Atık malzemelerin sanatsal süreçlere dâhil edilmesi, hem sürdürülebilirlik hem de çevresel farkındalık açısından çağdaş sanatın temel ilkeleriyle örtüşmektedir (Çevik, 2022). Dijital teknolojilerin plastik sanatlara entegrasyonu, sanat üretiminde yalnızca teknik imkanları dönüştürmekle kalmayıp, aynı zamanda sanatçılara kavramsal düzeyde yeni ifade biçimleri geliştirme olanağı sunmakta; böylece geleneksel üretim anlayışının ötesine geçen yenilikçi ve disiplinlerarası sanatsal pratiklerin ortaya çıkmasını mümkün kılmaktadır. Malzeme çeşitliliği, sadece estetik bir zenginlik değil; aynı zamanda seramiğin teknolojik gelişmelere entegrasyonu açısından da önemlidir. Özellikle üç boyutlu yazıcılar, lazer kesim teknolojileri ve dijital modelleme yazılımları sayesinde sanatçılar, geleneksel yöntemlerle imkânsız görülen biçimleri kolayca oluşturabilmektedir (Sevim ve Tutaş, 2020). Bu bağlamda, seramik sanatı hem maddi hem dijital dünyalar arasında köprü kurmakta ve hibrit estetik anlayışların gelişmesine katkı sunmaktadır. Çağdaş sanatın biçimsel ve kavramsal dili seramik sanatında da etkisini göstermekte; malzeme ile form arasındaki ilişki, yeni anlam katmanlarının ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Bu ilişki, sanatçının yalnızca bir nesne üretmesini değil, aynı zamanda düşünsel ve eleştirel bir bağlam kurmasını da mümkün kılmaktadır (Özkul, 2018). Günümüzde seramik, yalnızca estetik kaygılarla biçimlendirilmiş dekoratif ya da işlevsel bir obje olmaktan çıkmış; düşünsel derinliği olan, toplumsal ve bireysel temaları işleyen, kavramsal içerikler taşıyan bir anlatım aracı hâline gelmiştir. Sanatçılar, seramik malzemeyi bir fikir platformu olarak kullanmakta; kimlik, çevre, kültür, hafıza, dönüşüm gibi olguları bu farklı materyal aracılığıyla sorgulamakta ve görünür kılmaktadır. Böylece seramik, biçimsel güzelliğin ötesine geçerek, izleyiciyle anlam üzerinden bir bağ kuran, eleştirel ve düşündürücü bir sanat diline dönüşmektedir (Wands, 2006). Seramik sanatında farklı malzemelerin entegrasyonu, geleneksel sınırları yıkan, estetik, kavramsal ve teknolojik bağlamda genişleyen bir yaklaşımı temsil etmektedir. Bu çalışma, çağdaş seramik sanatında malzeme çeşitliliğini disiplinlerarası bir bakış açısıyla değerlendirmeyi ve örnek sanatçılar üzerinden bu yaklaşımın sanatsal, teknik ve toplumsal etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Dolayısıyla seramik sanatında farklı malzemelerin entegrasyonu, sanatın evrensel bir iletişim aracı olarak farklı toplumsal kesimlere ulaşma imkânı sunarken, sanatçıların estetik ve duygusal ifade biçimlerini geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Bu doğrultuda, sanatın erişim alanı genişledikçe, bireysel yaratıcılık da desteklenmektedir (Susan, 2000). Farklı malzemelerin estetik kullanımıyla, seramik sanatındaki eserlerin çeşitliliği ve derinliği artmaktadır. Sanatçılar, malzeme seçiminde duygusal ve estetik ifadelerini desteklemekte ve izleyiciyle daha derin ve çağdaş bir etkileşim kurmaktadır. Bu

bağlamda, çağdaş seramik sanatında farklı malzemelerin kullanımı, seramiğin teknik, kavramsal ve toplumsal boyutlarda nasıl bir dönüşüm geçirdiğini ve bu dönüşümün sanat pratiği üzerindeki etkilerini nasıl şekillendirdiğini ortaya koymak temel hedef olarak belirlenmiştir. Bu yaklaşım, seramik sanatının gelecekteki yönünü belirlerken aynı zamanda sanatın evrensel dilini genişleterek yeni izleyici kitlesine ulaşmayı hedeflemektedir.

Yöntem

Bu çalışma, çağdaş seramik sanatında malzeme çeşitliliğinin ve uygulama örneklerinin incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırma, nitel bir yaklaşım benimsenerek sanatçı örnekleri, literatür taraması ve sanat eserleri üzerinden örneklerle yürütülmüştür. Literatür taramasında çağdaş seramik sanatına dair akademik yayınlar, sanat katalogları ve disiplinlerarası çalışmalardan yararlanılmıştır. Bu alanda üretim yapan çağdaş seramik sanatçılarının çalışmalarına ve disiplinler arası etkileşimlerle geliştirilen tasarım ve uygulamalara ilişkin artistik düzeydeki örneklerle yer verilmiştir. Ayrıca, plastik sanatlardaki güncel sanat eğilimlerinin çağdaş Türk seramik sanatına yansımalarını inceleyen ilgili literatürler, kaynakça bölümünde ayrıntılı biçimde sunulmuştur. Bunun yanı sıra, farklı malzemelerin seramikle entegrasyonunu konu alan çağdaş sanatçıların eserleri ve sanatçı örnek incelemeleri gerçekleştirilmiştir. Sanatçıların malzeme seçiminde etkili olan estetik, teknik ve kavramsal faktörleri anlamaya yönelik veriler betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilerek, çağdaş seramik sanatında malzeme kullanımının estetik ve teknik etkileri üzerine çıkarımlarda bulunulmuştur.

Bulgular

Araştırma bulguları, çağdaş seramik sanatında farklı malzemelerin kullanımının çeşitli açılardan önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Cam, metal, ahşap, tekstil ve plastik gibi malzemelerin seramikle birleştirilmesi, geleneksel seramik formlarından farklı olarak daha çok katmanlı ve dinamik eserlerin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Farklı malzemelerin yansıttığı dokusal çeşitlilik, izleyicinin eserle olan etkileşimini arttırmaktadır. Malzeme çeşitliliği, yeni pişirme teknikleri ve kompozit malzeme sentezlerine olanak tanımaktadır. Özellikle metal ve seramik birleşiminde ortaya çıkan teknik zorluklar, yenilikçi yaklaşımlarla aşılmakta ve yeni dönüşüm süreçleri geliştirilmektedir. Sanatçılar, seramik eserlerinde malzeme farklılığını kullanarak yeni anlatım diline ulaşmaktadır. Dijital baskı teknikleri ve geri dönüştürülmüş malzemelerle oluşturulan eserler, hem sürdürülebilir sanat anlayışına hizmet etmekte hem de kavramsal açıdan zenginleşmiş sanat eserlerinin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Malzeme kullanımındaki çeşitlilik, seramik eserlerin daha geniş bir izleyici kitlesine ulaşmasına katkı sağlamaktadır. Endüstriyel malzemeler ve güncel teknolojilerin sanata entegrasyonu, izleyiciyi sanat eserleriyle daha yakından etkileşim kurmaya teşvik etmektedir.

Tartışma

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, çağdaş seramik sanatında malzeme çeşitliliğinin hem teknik hem de estetik anlamda önemli bir dönüşüm sağladığını göstermektedir. Geleneksel seramik sanatı, sadece seramik ve pişirme teknikleriyle sınırlı kalmayıp farklı malzemelerin entegrasyonu ile sanatçılara yeni yaratıcı alanlar sunmaktadır. Bu durum, seramiğin disiplinler arası bir sanat formuna evrilmesini desteklemektedir. Malzeme çeşitliliğinin getirdiği teknik ve estetik yenilikler, sanatçıların düşünsel süreçlerine de yansyarak seramiğin anlamsal derinliğini arttırmaktadır. Farklı malzemelerle yaratılan seramik eserler, geleneksel sınırları aşarak yeni ifade biçimleri ve deneysel sanat uygulamalarına kapı arala-

maktadır. Nitekim, çağdaş seramik sanatında malzeme çeşitliliği, sanatçıların bireysel sanat dili geliştirmelerine olanak tanırken, sanat eserlerinin algısını ve toplumla olan etkileşimini de güçlendirmektedir. Bu durum, seramik sanatının sadece geleneksel bir zanaat alanı olmaktan çıkıp çok boyutlu ve yenilikçi bir sanat dalı olarak yeniden konumlanmasını sağlamaktadır.

Farklı Malzemelerin Tanımı ve Kullanım Amaçları

Günümüz seramik sanatında kullanılmakta olan çok yönlü malzemelerin önemi, bilim alanındaki çalışmalara bağlı olarak gelişen yeni teknolojilerle birlikte giderek daha fazla artmıştır. Gelişen bu yeni teknolojiler yeni sektörlerin ortaya çıkmasına neden olmakla birlikte, teknik yöntemlerin ve malzeme çeşitliliğinin de genişlemesine yol açmaktadır. Dolayısıyla süreç içerisinde, seramik sanatını ve diğer birçok disiplinler derinden etkilemiş, disiplinler arasındaki sınırların eriyerek birbirlerine kaynaşmasına yol açmıştır. Gelişen sanat anlayışı, bilimle pek çok ortak paydada keşşerek yeni alanların keşfine öncülük etmiştir. Bu bağlamda seramik sanatının artık geleneksel malzemelerle sınırlı kalmadığını ve teknolojinin sunduğu yeniliklerle zenginleştiği görülmektedir. Malzeme bilimindeki gelişmeler, sanatçıların daha önce hayal bile edilemeyen ifade biçimlerini keşfetmelerine olanak tanımaktadır. Ayrıca disiplinler arasında artan etkileşim, sanat ve bilimin iç içe geçmesine ve böylece yeni yaratıcı alanların ortaya çıkmasına olanak sağlamaktadır. Bu da seramik sanatına daha dinamik, çeşitli ve yenilikçi olarak izleyicilere farklı açıdan bakmasına yardımcı olmaktadır (Özkul, 2018).

Görsel 1.

Plastik Aslan, Atık lastikler kullanılarak oluşturulmuş aslan eser, 500 x 150 x 200 cm, 2012



Seramik endüstrisi dünyanın en eski ve binlerce yıllık bir tarihe uzanan alanlarından biri olarak kabul edilmektedir. İnsanların top-rak bolluğunu fark etmesiyle ve bu malzemenin suyla karıştırılıp pişirilmesiyle çeşitli nesneler üretebileceklerini keşfetmeleriyle önemli bir sektör oluşmuştur (Ferrarileri, 2025). Günümüze kadar ulaşan bu süreç aynı zamanda estetik, sanat ve güzel kavramlarını da yeniden biçimlendirmiştir. 20'nci yüzyıl itibariyle sosyoloji, politika, felsefe ve psikolojinin birçok alanında olduğu gibi sanat alanında da sorgulama eylemi oldukça ön plana çıkmaktadır. Kullanıma uygun hazır materyaller ve objelerle oluşturulmuş olan sanatsal dışavurum şekilleri gerek biçim gerekse içerikler bakımından değerlendirilmeye tabi tutulmuştur. Tarihsel ve kültürel temeli güçlü olan ve aynı zamanda geleceğe yönelik perspektifler içeren sanat eserleri değerlendirildiğinde, başta savaş sonrası olmak üzere yeniden yapılandırma çalışmalarının etkileri açıkça görülmektedir. Nitekim 20. yüzyıldan sonra büyük bir hızla ilerleyen bilim ve teknoloji alanlarındaki ilerlemeler, sanat eserlerinde

de kendini göstermektedir. Malzemelerin kullanımında gerçekleşen yenilikler, özellikle doğada mevcut olan malzeme ve objelerin (cam, seramik, tekstil, elektronik parçalar, ahşap, plastik vb.) yenisinden sanatsal ifadeler olarak değerlendirilmesine yol açma imkânı sağlamıştır (Görsel 1). Bununla birlikte bu durum, aynı zamanda Plastik Sanatlarda kullanılan materyallerin, teknik yeterliliklerin ve kavramsal anlatımların çoğunlukla ikinci planda kalmasına neden olmuştur (Kuzu, 2019). Bu çalışma, 20. yüzyıl itibariyle Seramiğin ve sanatın malzemenin kullanımına olan etkilerinin geçirdiği tarihsel süreci analiz etmekle birlikte, sanatsal anlatımların geçirdiği dönüşümü ve gelecekteki yaklaşımları değerlendirmektedir.

Farklı malzemeler veya kullanıma uygun objeler arasındaki kavramsal farklılıklardan daha çok teknik açıdan farklılıklar bulunmaktadır. Farklı malzemelerden üretilen ürünlerin hammaddeyi geleneksel ürünlerdir, yani yoğrulup tekrar biçimlendirilerek şekil verilebilir ve objelere dönüşebilir. Beuys 'un bu tekniği kullanma sıklığı çalışmada farklı malzemeleri sanat kariyeri bütünsel olarak çözümlendiğinde, sanatsal eser üretiminin temel faaliyetinin çatısını oluşturduğunu görülmektedir. Sanatçının ana faaliyeti sanat yaratmak değil, sanatçı olabilmektir. J. Beuys'un bu yaklaşımında sanat yaratma süreci, aynı zamanda bir sanatçının kendi benliğini ve varoluşunu ifade etmesinin bir yolu olarak öne çıkmaktadır. Dolayısıyla Beuys'un çalışmalarında kullanılan farklı materyaller sadece birer araç değil, sanatçının kendi mesajını iletmek için seçtiği son derece bilinçli öğeler olarak görülmektedir. Farklı malzemelerdeki bu esneklik ve dönüştürülebilirlik, kullanıcının özgün vizyonunun gerçekleşmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Lucie, 1999).

Dolayısıyla her şeyden önemlisi de estetik değerlerin doğmasına neden olduğu gibi bu dönüşümün sanattaki yansımaları da ele aldığı konudan çok üretim teknikleriyle kendini göstermektedir. Sanat ifadesinin kimi zaman tercih edilen malzemenin içerisinde anlam bulduğu, kimi zamansa o malzemenin beraberinde getirdiği anlam ile şekillendiği eserlerden bahsetmek olanaklıdır. Bunun en açık örneklerinden biri, doğal ya da buluntularla oluşturulan çalışmalardır (Görsel 2). Sanatçıların birbirinden farklı ve doğal objeleri tercih etmesinin kurallardan, kaidelerden ve alışılmışlıklardan sıyrılarak gerçekleştirebileceğini aktaran Sanatçı Lazzarato şu ifadeleri şu şekildedir, Farklı malzemenin bir seçim olduğundan ve bu tercihin ise sanatçının üstlendiği rolden ve eser oluşturma kaygısından çok ötede bir yerde konumlandığından bahsetmektedir. Bu durum sanat eserinin gündelik hayat ile organik bir bağ kurma noktasına getirmektedir. Sanatsal üretimlerde kullandığımız Farklı işlevlere sahip malzemeler, kelime anlamı olarak gündelik hayatımızda bulunan işlenmemiş her türlü objedir. Farklı materyaller için hammaddeyi geleneksel olanın dışındadır (Alparslan, 2019).

Görsel 2.

Bengal kaplanı Kali, Hurda demirler ve metal atıklarla oluşturulmuş dönüşüm heykel, 2015



Sanat, insanın en önemli faaliyet alanlarından biri olup, farklı çağlar ve toplumlar boyunca çeşitli şekillerde tanımlanmış ve buna paralel olarak sanat dalları çeşitli kategorilerde incelenmiştir (Görsel 3). Görsel sanatlar (Plastik sanatlar) bünyesindeki dallar, diğer sanat alanları ve kendi aralarındaki disiplinlerarası etkileşimler sonucunda katı sınırlarını yitirerek birbirine kaynaşmıştır. Bu etkileşim, sanatın sınırlarını genişleterek yeni ve özgün alanların ortaya çıkmasına olanak tanımıştır. Özellikle son 20. Yüzyıl'ın ikinci yarısından başlayarak gelişen yeni sanat hareketlerinde disiplinlerarası anlayışın belirgin bir şekilde öne çıktığı görülmektedir. Günümüz plastik sanatlar ya da diğer adıyla görsel sanatlar, birbirinden farklı sanat anlayışlarının biçimlenmesinde çok etkin olmuş ve çalışmalarında disiplinlerarası yaklaşımın etkilerini oldukça yoğun bir şekilde deneyimlemiştirler (Özel, 2007).

Seramik sanatı, plastik sanatların öne çıkan bir dalıdır ve çağdaş sanatın dinamikleri içinde diğer sanat disiplinleriyle etkileşime girerek kendini sürekli yenilemektedir. Geleneksel seramik üretiminden günümüzün çağdaş seramik sanatına kadar, disiplinler arası bir yaklaşımın varlığı gözlemlenmektedir. Bu yaklaşım, seramik sanatının görsel, estetik, teknik ve bilimsel açılarından derinleşmesine katkıda bulunmuştur.

Farklı sanat alanlarından gelen sanatçılar, seramik malzemelerle yaratıcılıklarını ortaya koyarak bu alana yeni bir boyut kazandırmışlardır. Sanat eğitimindeki ilerlemeler ve sanatçı adaylarının geniş bir perspektiften beslenmesi, seramik sanatçılarının sınırları zorlamasına ve farklı alanlarda üretim yapma esnekliği kazanmasına olanak sağlamıştır.

Sanatçılar için, çeşitli disiplinler arasında köprüler kurarak çağın ruhunu ve anlayışını yansıtmak, ifade özgürlüğünü sınırsızca kullanmak önemlidir. Bu bağlamda, çağdaş seramik sanatı, disiplinler arası etkileşimlerle yeni ve yaratıcı bir anlayışın ortaya konabileceği bir platform olarak görülmektedir. Seramik malzemenin çeşitliliği, sanatçılara geniş bir ifade yelpazesi sunarak seramik sanatının farklı boyutlarda incelenmesine ve yorumlanmasına olanak sağlar. Bu durum, seramik sanatının çağdaş sanatın evrensel dilinde daha etkili ve özgün bir şekilde yer almasını sağlayabilir (Gökkaya, 2014).

Sanat disiplinleri arasındaki etkileşim, teknolojinin ilerlemesi ve iletişim olanaklarının artmasıyla daha da güçlenmiştir. Bu bağlamda, sanatçılar her türlü bilgiye açık olmanın yanı sıra farklı uzmanlarla iş birliği yaparak yeni perspektifler kazanmaktadırlar. Bu süreç, seramik sanatının da evrensel bir boyutta gelişmesine ve yenilikçi eserlerin ortaya çıkmasına katkı sağlamaktadır (Özel, 2007). Bu etkileşim ve iş birliği ortamı sanatın yenilikçi ve evrensel bir dil oluşturmalarını sağlarken, seramik sanatı da sürekli gelişen bir disiplin olarak varlığını sürdürüyor. Dolayısıyla günümüzde seramik sanatı, farklı disiplinlerden sanatçıların katkılarıyla daha zengin, daha çeşitli ve günümüz sanatçılarına ilham kaynağı olmaktadır.

Görsel 3.

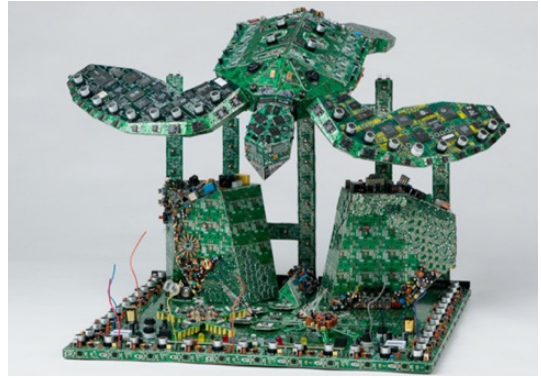
Piramitler İnsanlar, Kahire, Giza, 2002



Plastik sanatlar alanında seramik malzemenin kullanımı üzerine yapılan değerlendirmeler, seramiğin tarihi süreç içerisinde geçirdiği dönüşüm ve sanatçılar üzerindeki etkisini kapsamlı bir biçimde ortaya koymaktadır. Gauguin, Picasso, Miro ve Chagall'a gibi önde gelen sanatçıların seramiği, geleneksel anlayışın ötesinde sıra dışı bir ifade aracı olarak benimsedikleri vurgulanmaktadır. Bu sanatçılar, seramiğin sunduğu form ve yüzey olanaklarını titizlikle analiz ederek, malzemenin potansiyelini yeni ifade biçimleri arayışına entegre etmişlerdir. Böylece, görüntü ile işlev arasındaki ilişki sorgulanırken, seramiğin estetik ve kavramsal boyutları da zenginleştirilmiş, sanat pratiğinde yeni paradigmalara kapı aralanmıştır (Çil, 2004). Bu bağlamda, Sanatçıların gösterdiği ilgi günümüz seramik sanatının oluşumunda büyük önem taşımaktadır. Bu durum çağdaş seramik sanatındaki seramiklerin resim ve heykelle ilişkisinin ilk örnekleri olarak kabul edilmektedir. Bazı sanatçılara göre bu çalışmalar küçük birer patlamayken, Miro gibi sanatçılarda ise seramiğin heykelimsi özelliklerinin önemi giderek artmaktaydı. Dolayısıyla seramiği sadece bir nesne olarak değil, aynı zamanda bir sanat eseri olarak görmeye teşvik etmektedir (Mark, 2001). Sanatçıların, seramik eserleri aynı zamanda obje olarak değil, sanat eseri olarak da değerlendirmeyi teşvik ettiği gibi, sanatçıların yaratıcılıklarını ifade etmek ve klasik sanat disiplinlerini yeniden şekillendirmek için yeni ve heyecan verici bir platform sağlamaktadır. Peterson'un yayımladığı dergide ressamalarında farklı malzemelerle seramik formlar üreten sanatçılardan örnekleri şu şekilde vermiştir. W. Kandinsky, V. Tatlin, K. Malevich gibi Rus ressamlar da heyecan verici ve etkileyici seramikler yapmışlardır (Susan, 2000).

Görsel 4.

Deniz Kaplumbağası Derin Verileri Arıyor, Atık bilgisayar parçaları ile oluşturulmuş eser



Seramik malzemenin çağdaş sanat anlayışı içinde benzersiz bir ifade aracı olarak yüklendiği potansiyel, yaratıcı düşüncenin sınırlarını zorlamak ve yeni bir sanat dilinin doğuşuna zemin hazırlamak için eşsiz bir fırsat sunmaktadır. Bu malzeme, farklı disiplinler arasında köprüler kurarak ve iş birliği olanakları sağlayarak sanatı daha derin ve zengin bir boyuta taşıyarak, sanatçıların geniş bir yaratıcı spektrumda çalışmalarını teşvik etmektedir (Özel, 2007).

Bazı seramik sanatçıları, işlerine metal, cam, tekstil ve hatta atık elektronik devreler gibi çeşitli malzemeleri ekleyerek karma medya eserleri oluşturuyorlar. Bu malzemeler, seramiğin estetik özelliklerini artırmak ve dokuya görsellik katmak için kullanılıyor. Farklı malzemelerin seramiğe entegre edilmesi, eserlerde çeşitli dokuların oluşturulmasını sağlayarak izleyicilere yeni bakış açıları sunuyor (Görsel 5).

Sanat eserleri, sadece izleyiciyle değil, aynı zamanda sanatçıyla da iletişim ve etkileşim kuruyor. İzleyiciyle eser arasında bir iletişim köprüsü oluştururken, sanatçıyla izleyici arasında da bir iletişim

bağı kuruyor. Bu tür eserler, izleyiciyi etkileyici bir yolculuğa davet ediyor ve onları sanatın derinliklerine doğru yönlendirerek farklı duyguları ve düşünceleri uyandırıyor. Bu yaratıcı yaklaşım, seramik sanatını sınırlarını zorlayarak yeni ve yenilikçi ifade biçimleri ortaya çıkarıyor (Ulaş, 2002). Dolayısıyla, seramik sanatında doğal malzemelerin kullanımı giderek daha fazla ilgi çekiyor. ahşap, taşlar ve atık elektronik parçalar, cam gibi doğal unsurlar, seramik eserlere organik ve benzersiz bir estetik katmaktadır. Bu malzemeler, doğanın çeşitliliğini ve güzelliğini seramik eserler aracılığıyla aktarmak için ideal bir yol sunmaktadır.

Sanatçılar, geleneksel seramik sınırlarını zorlayarak ve farklı teknikleri bir araya getirerek kendilerine özgü eserler yaratmaktadır. Farklı malzemelerle çalışma olarak adlandırılan bu eserler, çeşitli malzemelerin ustaca birleştirilmesiyle ortaya çıkarmaktadır. Sanat eserleri, sadece izleyicilerde estetik bir zevk uyandırmakla kalmıyor, aynı zamanda yeni düşünceler, kavramlar ve algılar yaratıyor. Bu nedenle, her eser bir sanatçının özgün ifadesini taşıırken, izleyicilere de benzersiz bir deneyim sunmaktadır (Özel, 2007).

Görsel 5.

Atomic Guerra de la Paz, buluntu giysiler, metal şarap kovası standı, botutlar değişken eser, 38 x 38 x 38 cm, 2009



Seramik sanatında farklı malzeme örnekleri şu şekilde verilmektedir: Seramik eserlerde doğal malzemelerin entegrasyonu: taşlar, ahşap, cam, atık plastikler, elektronik parçalar kullanılmaktadır. Seramik yüzeylerde birden fazla atık veya doğal malzemelerin Seramik heykellerin veya kavramsal formların kullanımı form üzerine desen olarak kullanılmasına olanak sağlamaktadır. Dolayısıyla sanatçılar, farklı materyalleri bir araya getirerek benzersiz ve etkileyici seramik eserler ortaya çıkartmaktadır. Bu eserler, geleneksel seramik sanatının sınırlarını genişleterek izleyicilere görsel ve dokunsal olarak zengin deneyimler sunmaktadır. Çeşitli materyallerin birleştirilmesi, sanatçıların eserlerine karmaşıklık ve derinlik katma isteğini yansıtır. Özel Plastik Sanatlarda Disiplinlerarası Etkileşimler ve Seramik Sanatına Yansıması tezinde farklı malzeme kullanımlarıyla ilgili şu ifadeleri kullanmıştır; Sıklıkla sembolizm, duygusal içerik veya toplumsal mesajlar gibi karmaşık temalar bu eserlerde işlenir. Örneğin, cam ve seramik kombinasyonları kırılabilirlik ile dayanıklılık arasındaki ilişkiyi ifade edebilir. Metal ve seramik birleşimleri ise zamanın akışı veya sanatçının duygusal yolculuğu gibi konuları yansıtmaktadır. Sannatta disiplinlerarası yeni bir kavram gibi diğer sanat dallarından farklıymış gibi görünse de tarihsel olarak incelendiğinde, günümüzde sanatçıların yaptıkları sanat olarak kabul edilen eserleri üreten insanların genellikle farklı alanlarda da faaliyet gösterdiği görülmektedir (Özel, 2007, ss. 4-6).

Görsel 6.

Design of Desire Led'li geri dönüştürülmüş akrilik levha üzerine film negatifleri, röntgen ve akrilik boya, ahşap panel üzerine monte edilmiş 150cm x 150cm, 2015



Sanatta, farklı malzemelerin bir araya getirilmesi sürecinde montaj, entegrasyon, laminasyon, füzyon, döküm, baskı ve işleme gibi çeşitli tekniklerden yararlanılmaktadır (Görsel 7). Özellikle cam ve seramik birleşimlerinde, camın seramik yüzeye nasıl monte edileceği, eritilerek dökülüp dökülmeyeceği ya da füzyonla birleştirilip birleştirilmeyeceği gibi teknik ayrıntılar önem kazanmaktadır. Bu kapsamda, seramik forma elektronik, tekstil ve plastik gibi farklı malzemelerin entegre edildiği pek çok sanat eseri örneğine rastlanmaktadır. Söz konusu süreçler, genellikle karmaşık yüzey işleme ve bitirme uygulamalarını gerektirmekte olup, farklı malzemelerin uyumlu bir biçimde bütünleşmesini sağlamaktadır. Böylece eserin bütüncül estetiği güçlenmekte ve özgün bir ifade alanı ortaya çıkmaktadır.

Sanat alanında kullanılan farklı malzemeler hem sanatçıya hem de sanatçının ürettiği esere güçlü bir izlenim ve görünüm katmaktadır. Dolayısıyla, geçmişten günümüze kadar uzanan disiplinler arası etkileşimi üretilen sanat eserlerinde gözlemlemek mümkündür. Bu bağlamda seramik sanatında tekniğin gelişmesi, sanat alanları arasındaki etkileşimi güçlendirmektedir. Sanat disiplinleri arasındaki sıkı ilişki de sanatçıların sanat anlayışına ciddi bir şekilde etki etmektedir. Yaratıcı biçimlerde bir araya getirilmesi, sanat eserlerinin benzersizliğini artırmakta ve sanatçıya geniş bir ifade yelpazesi sunmaktadır. Bu disiplinler arası teknikler hem estetik hem de teknik açıdan sanata yenilikler getirmekte, böylece sanatın evrimini ve çeşitliliğini desteklemektedir. Sanatçıların farklı materyalleri harmanlama becerisi, onların sanatsal ifadelerinde derinlik ve özgünlük yaratmalarını sağlamaktadır. Seramik sanatında teknik gelişmeler ve malzeme çeşitliliği, sanatçıların yaratıcılığını beslemekte ve sanatın farklı disiplinler arasında köprüler kurarak daha da zenginleşmesini sağlamaktadır. Bu etkileşim, sanat eserlerinin sadece görsel değil, aynı zamanda kavramsal olarak da derinlik kazanmasına katkıda bulunmaktadır (Özel, 2007, ss. 10-15).

Sanatçılar, eserlerin doku, renk ve desenini dengelemek için çeşitli yüzey işleme teknikleri kullanmaktadırlar. Sanatçılar, doğadan, kültürel mirastan, kişisel deneyimlerden veya toplumsal konulardan ilham alarak çeşitli temaları işlemektedirler. Örneğin, doğadan ilham alan bir sanatçı, eserlerinde organik formları ve doğal renk paletini kullanmaktadır. Diğer bir sanatçı ise tarih veya mitoloji gibi kültürel temalara odaklanmaktadır. Doğal ve geri dönüşümlü malzemelerin seramik sanatında kullanımı, sanatın sınırla-

rını genişletirken sanatçıların kendilerini ifade etme özgürlüğünü artırmaktadır. Bu eserler, izleyicilere görsel, duygusal ve düşünsel olarak zengin deneyimler sunmaktadır. Bir yandan üretim sürecinde uygulanan farklı malzeme ve yöntemler bu tür bir etkileşimi gerektirirken, öte yandan disiplinlerin hem biçim hem de konu açısından sanatçının tutumuyla ilişkilendirilmesi, sanat olgusunu oluşturan disiplinlere yeni boyutlar kazandırmaktadır. Bu durum aynı zamanda sanatçıların yaratım süreçlerini de zenginleştirmektedir (Falin, 2014).

Görsel 7.

Atomic Guerra de la Paz, buluntu giysiler, metal şarap kovası standı, boyutlar değişken eser, 38 x 38 x 38 cm, 2009



Dolayısıyla sanatçıların kullandığı malzemelerden Plastik, cam, metal, tekstil, elektronik gibi atık malzemeler seramik eserlerde kullanılabilir. Örneğin: Plastik atıklar seramik yüzeylere yapıştırılarak farklı dokular ve desenler oluşturabilmektedir. Metal atıklar, seramik eserlerde dekoratif detaylar olarak kullanılmaktadır. Eski devre kartları ve elektronik parçalar, seramik heykeller veya assemblajlar için modern detaylar sağlamaktadır (Görsel 4) (Görsel 6). Eski elektronik cihazlardan alınan kablolar veya tel parçaları, seramik eserlerde yapısal destek veya dekoratif detaylar olarak kullanılabilir. Geri dönüştürülmüş malzemelerin seramik sanatındaki kullanımı, sürdürülebilirlik ve çevresel farkındalık gibi önemli konuları gündeme getirmektedir. Plastik, cam, metal gibi atık malzemelerin sanat eserlerinde değerlendirilmesi, doğal kaynakların korunmasına katkı sağlamakta ve atık malzemelerin sanat yoluyla yeniden değerlendirilmesini teşvik etmektedir.

Görsel 8.

Mimir'in Kuyusu, asılı bir ağacın organik maddesinin dijital eşdeğeri olarak hizmet veriyor ve granül kömür, bir formdan diğerine geçmek için gerekli olan yıkımın bir sembolü olan eser



Yenilikçi malzemelerin çeşitliliği de seramik sanatta dikkate değerdir. Camın seramik sanattaki rolü, özellikle füzyon teknikleriyle, eserlere derinlik ve canlılık katarken, metalin seramikle birleşimi kontrastlı ve dikkat çekici detaylar yaratmak için kullanılmaktadır. Doğal malzemelerin kullanımıyla seramik eserler organik bir estetik ve doğal bir karakter kazanmaktadır.

Gelişen bilime paralel olarak ortaya çıkan yeni teknolojiler, yeni sektörlerin oluşmasına yol açarken, birçok yeni malzemelerin keşfedilmesine alanda olduğu gibi sanat alanında da bu malzemelerin kullanılmasına olanak sağlamaktadır. Bir başka boyut olarak farklı malzemelerin sanat alanında kullanılması, sanat disiplinleri arasındaki katı duvarların yıkılmasına etki etmektedir. Gelişen sanatsal yaklaşımlar ve bilimsel ilerlemeler insanların doğayı algılama biçimlerini, kendileri hakkındaki düşüncelerini, zaman ve mekân kavramlarına yaklaşımlarını etkilemiştir. Günümüzde insan yaşamını etkileyen ve bu iki önemli alanı yani sanatı ve bilimi var eden tüm disiplinlerin oldukça yoğun ve çok yönlü bir ilişki ve etkileşim içinde olduğu gözlenmektedir (Özel, 2007).

Sanat, günümüzde gelişen teknolojinin ise sanat ile birlikte entegrasyonunu da görmektedir. Gelişen teknolojinin yanına sanatı destekleyecek ve sanat eseri üretebilecek yazılımlar ve teknolojik aletlerin gelişimiyle sanatın ve seramik sanatını bir adım daha ileriye taşımaktadır. Bu bağlamda teknolojinin seramik sanata olan etkisi hızla büyümektedir. 3D yazıcılar ve dijital modelleme yazılımları gibi teknolojik araçlar, seramik sanatçılarına daha karmaşık ve yenilikçi eserler yaratma olanağı tanımaktadır. Bu durum, seramik sanatının sınırlarını genişletmekte ve yeni estetik fırsatlar ortaya çıkarmaktadır. Günümüzde, sanat disiplinlerinin birbirlerinin sınırlarını aşarak projeler üretme, hareket edebilme ve sanat eserleri oluşturma kapasitesine sahip oldukları görülmektedir. Sanatçılar, doğal ve geri dönüşümlü malzemelerin yanı sıra yenilikçi malzemelerin seramik sanattaki rolü ve katkılarını değerlendirerek, sanatı estetik boyutunun ötesine taşıyıp toplumsal ve çevresel meselelerle derin bir bağ kurmaktadır (Gökkaya, 2014). Nancy Atakan, farklı malzemelerin kullanımına ilişkin düşüncelerini şu şekilde ifade etmektedir:

Bugün geri dönüp bakıldığında, 1960 ve 70'lerde üretilen önemli sanat yapıtlarının, yalnızca biçimciliğe bir tepki olmayıp, Minimalistler'in, YeniDadacı ve Pop sanatçıların sanata ilişkin kabul edilmiş önermeleri sorgulama eğilimlerinin de bir devamı olduğu görülür. Eylemler (Actions), Yoksul Sanat (Arte Povera), Vücut Sanatı (Body Art), Kavramsal Sanat (Conceptual Art), Yeryüzü Sanatı (Earth Art), Fluxus, Oluşumlar (Happenings), Gösteri Sanatı (Performance Art) ve Süreç Sanatı (Process Art) başlıkları altında sınıflandırdığım sanatçıların tümü, yalnızca resim ve heykele karşı alternatif teknik ve malzemeler bulmakla kalmamış, bir yandan gelecek kuşaklar için sanatçının ve izleyicinin rolü ile sanat nesnesinin statüsünü yeniden biçimlendirirken, bir yandan da, sanat tanımını genişletmişlerdir (Atakan, 1998, s. 22).

Kullanılan bileşenler, seramik eserlere kendine özgü bir karakter ve derin anlam kazandırırken, insanın doğayla olan ilişkisini yeniden değerlendirme imkânı sunmaktadır (Görsel 8).

Çağdaş Seramik Sanatında Yenilikçi Yaklaşımlar

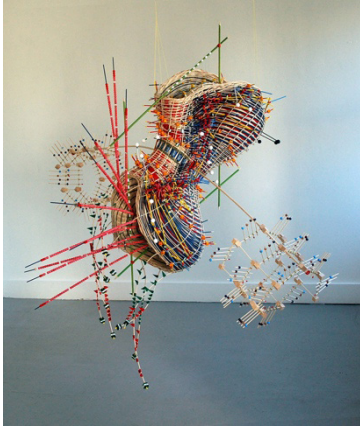
Sanayileşmenin etkisiyle, 18. yüzyıl ortalarında başlayan Endüstri Devrimi, toplumun tüm dokusunu derinden etkileyerek sanat dünyasında köklü dönüşümlere yol açmıştır. Bu dönemin öncesinde belirgin sınırlara sahip olan sanatsal anlayış, endüstrileşmenin etkisiyle yeni ufuklara açılmıştır. Sanatçılar, geçmiş kültürler, farklı disiplinler ve endüstrinin sunduğu yeni malzemelerden esinlenerek, daha önce görülmemiş yenilikçi eserler üretmeye başlamış-

lardır. Modern dönemde ise, farklı disiplinleri bir araya getirerek tasarımlarda çeşitlilik ve materyal farklılığına bağlılık gösteren sanatçılar, sanatın sınırlarını zorlamış ve geleneksel sanat anlayışının ötesine geçilmesine olanak sağlamışlardır. Endüstrileşmeyle ortaya çıkan yeni teknik ve malzemeler, sanatçılara daha özgür bir ifade alanı sunarken, bu durum seramik alanında kendini göstererek seramik malzemenin sanatın farklı disiplinlerinde kullanımının yaygınlaşmasına yol açmıştır (Görsel 9).

Arts & Crafts hareketi, bu süreçte önemli bir dönüm noktası olmuştur. William Morris önderliğinde başlayan bu hareket, sanayileşmenin getirdiği niteliksiz, seri üretime karşı bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. El emeği, teknik ve malzemeyi yücelten Arts & Crafts sanatçıları, geleneksel yöntemleri kullanarak basit, günlük eşyalar üretmeyi amaçlamışlardır. Bu hareket, seramik sanatında da büyük bir canlanma yaratmış, seramik sanatının yeniden değer kazanmasını sağlamıştır. Sanayi Devrimi'nin tetiklediği bu değişimler, Postmodern dönemde daha da belirginleşmiştir. Postmodernizm, geçmişten gelen tüm bilgi ve kültürlere açık, bireyci ve biçimci bir anlayışa dayanmaktadır. Bu dönemde, sanatçılar farklı dönemlere ve kültürlere ait unsurları bir araya getirerek, karmaşık ve çok anlamlı eserler üretmişlerdir. Eklektik yaklaşım, Postmodern sanatın temel özelliklerinden biri haline gelmiştir. Dolayısıyla, Sanayi Devrimi ve ardından gelen modernist ve postmodernist dönemler, seramik sanatını derinden etkilemiştir. Bu dönemlerde ortaya çıkan eklektik yaklaşım, seramik malzemenin farklı sanat disiplinlerinde kullanılmasını yaygınlaştırmış ve seramik sanatının sanat dünyasındaki yerini sağlamlaştırmıştır. Arts & Crafts hareketi gibi akımlar ise, seramik sanatının geleneksel değerlerini koruyarak, aynı zamanda çağdaş sanat anlayışına uygun eserlerin üretilmesine öncülük etmiştir (Çınar & Uzuner, 2022, ss. 157-162).

Görsel 9.

Sıcak Kış, Seriden- cape cod'da iklim değişikliğini kaydetmek ve çevirmek kamış, ahşap, veri, 6'x 5'x6'm, 2007



Çağımızda hızla ilerleyen teknolojiler, yeni malzemelerin keşfedilmesine ve mevcut malzemelerin daha kolay erişilebilir hâle gelmesine imkân tanımaktadır. Bu yenilikçi teknolojik gelişmeler, farklı malzemelerin araştırılmasını teşvik ederek sanat, bilim, toplum ve kültür üzerinde derin etkiler meydana getirmektedir. Sanatın her disiplini, yaşam, bilim, toplum ve teknolojinin ayrılmaz bir parçası olduğundan, bu gelişmelerden bağımsız kalamaz hâle gelmiştir. Özellikle sanatsal eğilimlerdeki dönüşümler ve bilimsel atılımlar, 21. yüzyıl insanının dünyayı algılayış biçimini ve hayata bakışını sorgulamasına neden olmaktadır. Bu doğrultuda, teknolojik ve bilimsel olanaklar, sanatı hiç olmadığı kadar yenilikçi ve özgün bir yapıya kavuşturmuştur (Çevik, 2022).

Kavalcı, seramik yüzeyin kimi zaman bir tuval, seramik çamurun ise kimi zaman bir heykel olarak değerlendirilebileceğini belirtmektedir. Seramik sanatı, bazen grafiksel anlatımlarla, bazen de mimari unsurlar ya da çevre-mekân ilişkileri içerisinde sanatsal bir eser olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüz çağdaş seramik uygulamalarında, yenilikçi ve geleneksel formların sentezinden oluşan çalışmalara farklı malzemelerin dâhil edilmesiyle, bu sanat dalı yeni bir boyut kazanmaktadır. Sanatçılar, tasarladıkları formlarda geleneksel unsurları muhafaza ederken, aynı zamanda geleneksellikten uzaklaşıp modern bir yapıbozum sürecine girmektedirler. Tarihsel süreçten günümüze uzanan seramik sanatında ve sanatçıların yenilikçi yaklaşımında, teknolojinin ve hazır malzemelerin kullanımının yaygınlaşmasıyla farklı eser örnekleri üretilmekte, böylece hem sanatçılara hem de izleyicilere yeni bakış açıları sunulmaktadır. Dolayısıyla, seramik eserler kimi zaman mimari yapılar ya da çevresel mekân kurguları içerisinde sanatsal bir öğe olarak yer alabilmektedir (Kavalcı, 1998).

Plastik sanatlar, yaşadığımız çağın dinamikleri ve gereksinimleri doğrultusunda kesintisiz bir dönüşüm geçirmektedir. Bununla birlikte, salt görsel ya da biçimsel unsurlara odaklanan bir yaklaşım, günümüz modern sanat anlayışları çerçevesinde eksik kalmaktadır. Güncel değerlendirmeler, plastik sanatların tüm dallarında kavram, düşünce ve yoruma ilişkin öğelerin giderek daha belirgin bir önem kazandığını göstermektedir (Halil, 1995).

Görsel 10.

Sarı Siyah Beyaz Damla, plastik ve metal çit, kablo bağları yapılmış eser, 2017



Günümüz sanatçıları, alternatif malzemeleri özgürce kullanarak ülkemizde ve dünya genelinde dikkat çeken disiplinlerarası bir üslup geliştirmektedir. Geleneksel malzemelerin sınırlarını aşan bu yaklaşım, farklı teknik ve malzemeleri bir araya getirerek yenilikçi ve özgün yapıtlar ortaya koymayı mümkün kılmaktadır (Görsel 10). Bu süreçte sanatçılar, teknolojinin sunduğu imkânlardan, geri dönüştürülebilir kaynaklardan ve gündelik yaşam nesnelerinden esinlenerek sanatın etki alanını genişletmekte ve çeşitli disiplinler arasında bağlar kurmaktadır. Disiplinlerarası tutum, sanatın ifade biçimlerini zenginleştirerek izleyicilere yeni ve farklı bakış açıları sunar. Böylelikle, sanatçılar yalnızca estetik değerler üretmekle kalmayıp sosyal, kültürel ve çevresel meseleleri de gündeme getirmektedir. Dolayısıyla, çağdaş sanatın bu dinamik ve yenilikçi dili hem yerel hem de küresel sanat ortamında önemli bir konum edinmektedir (Çevik, 2022).

Teknolojinin Sanatla Buluşması: Dijital Malzemeler

Seramik, topraktan gelen ham maddenin ısıyla şekillenmesi ve insan emeğinin estetik dokunuşuyla yüzyıllardır varlığını sürdüren bir sanat dalıdır. Tarih boyunca farklı kültürlerde, kil ve sır gibi doğal malzemelerle biçimlenen eserler, dijital çağın sunduğu yeni imkânlar sayesinde bugün çok daha geniş bir ifade alanına kavuşmaktadır. Geleneksel yöntemlerde ellerle yoğrulan ve ustalıklıla şekillendirilen formlar, teknolojinin devreye girmesiyle beraber, karmaşık geometrik yapılardan ince detaylara kadar uzanan bir çeşitlilikle üretilebilmektedir. Üç boyutlu yazıcıların seramik üretimine entegrasyonu, bu alandaki en çarpıcı yeniliklerden biri olarak dikkat çekmektedir. Katman katman malzeme ekleme prensibiyle çalışan bu yazıcılar, geleneksel yöntemlerle imal edilmesi hayli zor veya neredeyse imkânsız olan biçimleri hayata geçirme olanağı sunmakta ve tasarımcıların hayal gücünü daha da genişletmektedir (Bozan, 2011).

Görsel 11.

Birimi- Nesil 1, Mimik çizim işlemleri, çizim performansı dokümantasyon video karesi, 2015



Dijital dekorasyon teknolojileri de seramik sanatına yepyeni bir soluk getirmektedir. Lazerle kazıma veya inkjet baskı teknikleri, seramik yüzeylere kusursuz motif ve desen uygulamalarını mümkün kılmaktadır. Sanatçılar ve tasarımcılar, dijital ortamda oluşturdukları desenleri yüksek çözünürlükle yüzeye aktararak, daha önce elde edilmesi zor olan ince detay ve renk geçişlerine kolayca ulaşabilmektedir (Görsel 11). Bu yöntemler hem seri üretimde hem de kişiye özel tasarım süreçlerinde zaman ve maliyet avantajı sağlamakta, aynı zamanda seramiğe çok daha çağdaş bir görünüm kazandırmaktadır. Bilgisayar destekli tasarım ve üretim yazılımları ise, seramik formları sanal bir ortamda üç boyutlu olarak modelleme ve üretim aşamasına aktarma süreçlerini büyük ölçüde kolaylaştırmaktadır. Tasarım aşamasında farklı seçenekleri hızlıca deneyebilme, ürünün fonksiyonel veya estetik açıdan en iyi hale gelmesi için gerekli analizleri önceden yapabilme gibi imkânlar, sanatçılara özgürlük sunarken aynı zamanda hataları da önemli ölçüde azaltmaktadır (Eke ve Yücel, 2023).

Dijital sanat hem geleneksel hem de yeni biçimleri içerebilen, kimi durumlarda bu iki yaklaşımı ayrıştırmanın güç olduğu şekilde iç içe geçen bir sanat disiplini. Geleneksel dijital sanat formları arasında baskılar, fotoğraflar, heykeller, enstalasyonlar, video, animasyon, müzik ve performans sanatı yer almaktadır. Buna karşın, dijital teknolojinin sunduğu yeni ifade biçimleri arasında sanal gerçeklik, yazılım tabanlı sanat ve internet sanatı öne çıkmaktadır. Dijital sanatın kapsamlı bir şekilde anlaşılabilmesi, yalnızca onun sanatsal ve teknolojik bağlamda ele alınmasıyla değil, aynı zamanda üretim süreçlerinin incelenmesi ve dijital sanatçının yaratıcı pratiğinin analiz edilmesiyle mümkündür (Wands, 2006, ss. 40-42).

Görsel 12.

Sanatın Yeniden Doğuşu- 3D yazıcılarla seramik



Üç boyutlu baskı teknolojilerinin getirdiği yeniliklerden biri de hızlı prototipleme ve seri üretim imkânıdır. Geleneksel el işçiliğinde her bir eser ayrı bir ustalık gerektirirken, dijital tasarımla desteklenen üretim süreçlerinde çok daha fazla sayıda eserin aynı kalitede üretilmesi mümkündür. Öte yandan, bu teknolojik olanaklar sayesinde tek bir ürünün kişiselleştirilmesi de kolaylaşmıştır. Müşteri veya sanatçının isteğine göre değiştirilebilen detaylar, seramiğin hem ticari hem de sanatsal boyutunu zenginleştirmektedir. Dijitalleşme, yalnızca ürün tasarımını değil, aynı zamanda seramik süslemesini de dönüştürmekte ve bu sayede sanatçıların ifade gücü daha da artmaktadır. Sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik gibi teknolojilerin de gelecekte seramik sanatına entegrasyonu, izleyicilere ve kullanıcılara çok daha interaktif ve ilgi çekici deneyimler sunulması beklenmektedir (Görsel 12). Yapay zekâ destekli yazılımlar, tasarım önerileri sunarak veya üretim aşamasındaki hataları öngörerek süreçleri optimize edebilir ve bu da seramik sanatının geleneksel köklerini koruyarak modern çağa uyum sağlamasını kolaylaştırır (Çoban ve Kılıçoğlu, 2018). Dolayısıyla tüm bu yenilikler, seramik sanatının dinamik bir gelişim süreci içinde olduğunu kanıtlamaktadır. Dijital teknolojilerin sağladığı imkânlar, sanatçılara ve tasarımcılara farklı malzemeler, tasarım metodları ve üretim teknikleri sunarken, aynı zamanda geleneksel el işçiliğinin eşsiz değerini de göz ardı etmemektedir (Aldinç, 2022). Dolayısıyla, dijital teknolojilerin seramik sanatına entegrasyonu, hâlâ toprağın ve ateşin doğal gücünü yansıtan, uzun bir kültürel mirasa sahip bir sanat olmayı sürdürürken, teknolojik olanakların yardımıyla çok daha geniş kitlelere ulaşmakta ve yenilikçi projelerin önünü açmaktadır. Böylece hem estetik hem de işlevsel açıdan yeni ufuklar keşfedilmekte, geçmişin geleneksel birikimi, çağdaş anlayışla harmanlanarak gelecek kuşaklara taşınmaktadır. Bu uyum, seramik sanatının önümüzdeki dönemlerde de sürprizlere ve yaratıcı atılımlara açık olacağını göstermektedir.

Estetik Anlayışta Değişim ve Yansımaları

Sanat tarihi boyunca estetik anlayış, toplumsal, kültürel ve teknolojik değişimlerden etkilenecek dönüşüme uğramıştır. Seramik sanatı da bu bağlamda farklı malzemelerin keşfi, sanatçıların estetik tercihlerindeki değişimler ve toplumun sanata bakış açısındaki evrim doğrultusunda sürekli bir gelişim göstermektedir. Farklı malzemelerin kullanımının seramik sanatında estetik anlayışı etkilediği Seramik sanatı, kökeni binlerce yıl öncesine dayanan bir sanat formu olup, tarih boyunca teknolojik ilerlemeler ve malzeme çeşitliliği sayesinde büyük bir dönüşüm geçirmiştir (Altay, 2022). Geleneksel olarak kil, cam, metal oksitler gibi malzemelerle şekillenen seramik sanatı, günümüzde sentetik malzemeler, geri dönüştürülmüş materyaller ve dijital üretim teknikleriyle geniş bir yelpazeye ulaşmıştır. Bu malzemelerin kullanımı, sanatçılara ifade olanaklarını genişleten yeni yüzey dokuları, renk kombinasyonları ve formlar yaratma imkânı sunmuştur. 20. yüzyılın ikinci yarısının

dan itibaren endüstriyel seramik üretim tekniklerinin sanat eserlerine entegrasyonu, geleneksel seramik formlarından farklı, soyut ve kavramsal eserlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır (Kuzu, 2019).

Görsel 13.

Seramik Kâse Farklı malzeme (tel, ahşap, metal çubuklar) birleşimi ile seramik eser



Farklı malzemelerin seramik sanatına entegrasyonu, estetik anlayışta da önemli değişimlere yol açmıştır. Postmodern sanat anlayışının etkisiyle birlikte sanatçılar, geleneksel seramik kalıplarından saparak heterojen malzeme kullanımıyla deneysel eserler üretmeye yönelmişlerdir. Böylelikle seramik sanatı, sadece dekoratif ya da işlevsel bir obje üretimi ile sınırlı kalmayıp, sanatsal bir ifade biçimi olarak da kendini göstermeye başlamıştır (Görsel 13). Sanatçıların estetik anlayışındaki değişim, sadece bireysel tercihlerle değil, aynı zamanda toplumsal, politik ve kültürel dönüşümlerle de şekillenmektedir. Modernizm ve postmodernizm gibi sanatsal akımlar, sanatçıların malzeme seçimlerini ve estetik yaklaşımlarını derinden etkilemiştir. Modernist sanatçılar, saf form ve minimalizme odaklanırken, Postmodern sanatçılar ise ironik, eklektik ve kavramsal eserler üretme eğilimindedir (Altın, 2018).

Görsel 14.

El Seramik Antik çağlarda muska olarak kullanılan küçük parfüm şişelerinden ilham almış ve şekillerinden yola çıkarak yüzükler yapmış. Yüzükler, onları takan eli bağlayan bir iple birbirine bağlanmış seramik eser



Bu bağlamda seramik sanatı da bu eğilimlerden etkilenerek yeni anlatım biçimleri kazanmıştır. Günümüz seramik sanatında, doğa ve ekoloji temalarının öne çıktığı eserler sıklıkla görülmektedir. Sanatçılar, sürdürülebilir malzemeler kullanarak çevresel farkındalığı artıran çalışmalar üretmekte, böylelikle estetik anlayışın yanı sıra etik kaygıları da eserlerine yansıtmaktadır. Sanatçıların arasındaki küresel etkileşim de estetik anlayıştaki değişimin önemli bir belirleyicisi olmuştur. Dijitalleşme ve internetin sağladığı eri-

şim kolaylığı sayesinde, farklı kültürlerden sanatçıların birbirlerinin eserlerinden ilham alarak küresel bir sanat dili oluşturmuşlardır. Bu bağlamda, geleneksel seramik formlarının çağdaş sanat anlayışıyla sentezlendiği hibrit eserler yaygınlaşmıştır (Şen, 2010). Dolayısıyla seramik sanatındaki estetik anlayış tarihsel süreç içinde sürekli değişmekte; bu değişim farklı malzemelerin kullanımı, sanatçıların bireysel tercihlerindeki dönüşümler ve toplumsal dinamiklerin etkisiyle şekillenmektedir (Görsel 14). Bu dönüşüm sürecinde seramik sanatı hem geleneksel teknikleri hem de çağdaş malzeme ve yöntemleri harmanlayarak yeni ifade biçimleri geliştirmiştir. Sanatçılar malzeme ve teknik seçimleriyle estetik normları yeniden tanımlarken, toplumsal olayları ve bireysel deneyimleri sanata yansıtarak sanatın evrensel dilini zenginleştirmektedir. Gelecekte, teknolojik gelişmeler ve artan ekolojik duyarlılık sayesinde seramik sanatında daha yenilikçi ve sürdürülebilir estetik anlayışların ortaya çıkması bekleniyor (Özkan, 2018).

Görsel 15.

Alan Heaps, Seramik Kinetik Heykel. Kırmızı kil ve pirinçten, mavi, kirli beyaz ve yeşil sırlı çalışma, heykel itildikçe hareket eden başka bir uçan kuş ile tekerlekler üzerinde aslan tipi bir canavara binen mitolojik kuşları tasvir eden fantastik eser, 1941



Görsel 16.

Linda Sormin, Stream ,Sırlı seramik, metal, kil, video monitörleri ve sesli video, 2021



Günümüzde farklı malzemeler kullanılarak sanat üretimi, çağın ihtiyaçları ve teknolojinin sunduğu imkânlar değerlendirilerek birden fazla malzemenin bir arada kullanılmasına olanak sağlıyor. Nitekim geçmişten günümüze gelişen sanat, kullandığı çeşitli malzemeler ve dünya koşullarının getirdiği teknolojik olanaklar sayesinde farklı disiplinlerle etkileşime girmiştir; bu etkileşimlerden biri de plastik sanatlar çatısı altında şekillenen seramik sanatıdır. Seramik sa-

natçılarının estetik anlayışlarını ve geleceğe uyum sağlama becerilerini geliştirmeleri, sanatın tarihsel evrimine tanıklık etmeleri ve yenilikçi düşünceye açıklık göstermeleriyle yakından ilişkilidir. Bu durum, seramik sanatının çağdaş toplumsal ve teknolojik dönüşümlere etkin biçimde adapte olabilen dinamik bir alan olduğunu ortaya koyarken, aynı zamanda sanatın evrensel dilinde sürekli bir yenilik ve dönüşümün sürdüğünü de göstermektedir (Görsel 16).

Örnek Sanatçılar ve İlham Verici Eserleri

Bu sanatçılar, geleneksel seramik formlarını bazen değiştirerek, yenilikçi ve özgün eserler yaratmaktadır. Seramik, bu sanatçılar için yalnızca bir materyal değil, aynı zamanda bir ifade biçimi ve dil haline gelmektedir. Seramik sanatında kullanılan malzeme, sanatçının estetik ve kavramsal dünyasını dışı vurduğu en temel unsurlardan biridir. Bazı öncü sanatçılar, geleneksel seramik malzemelerinin yanı sıra, metal, cam, ahşap, plastik gibi seramik dışı materyalleri de eserlerinde kullanarak, yeni anlatım biçimleri oluşturmaktadır. Çağdaş seramik sanatında dikkat çeken sanatçılar, geleneksel malzemeleri farklı elementlerle birleştirerek, özgün eserler ortaya koymaktadırlar. Sanatçıların kişisel stilleri ve malzeme kullanımlarındaki yenilikçi yaklaşımları, seramik sanatının sınırlarını genişleterek bu alanın yaratıcılığını beslemektedir. Ayrıca, çağdaş seramik sanatında, geleneksel malzemelerin ötesine geçerek yeni ifade biçimleri sunan sanatçılar, disiplinler arası etkileşimlerle özgün eserler oluşturmaktadır. Dolayısıyla sanatçılar, malzeme kullanımındaki özgünlükleriyle çağdaş seramiğe yeni bir yön vererek farklı estetik deneyimler sunmaktadırlar. Bu bağlamda, seramik sanatçıları eserlerinde kullandıkları materyalleri, izleyiciyi düşündürmeye ve anlam arayışına iten bir araç olarak görmektedirler. Nitekim, çağdaş seramik sanatındaki sanatçılar, malzeme ve teknik kullanımlarındaki özgünlükleriyle, sanatı dönüştüren ve yenilikçi yaklaşımlar sergileyen figürler olarak sanat dünyasında önemli bir yer edinmişlerdir (Görsel 15).

Betül Aytepe Serinsu

Serinsu, sanatsal pratiğinde disiplinlerarası bir yaklaşım benimsyerek seramik, taş, cam ve ahşap gibi farklı malzemeleri bir araya getirmekte ve malzemenin sanatsal üretimdeki sınırlarını genişletmeyi amaçlamaktadır. Çalışmalarında seramiğin yalnızca geleneksel biçimlendirme ve pişirim teknikleriyle değil, farklı malzemelerle etkileşim içinde nasıl yeni anlatım biçimleri kazanabileceğini ortaya koymaktadır. Malzemeler arasındaki etkileşim, yüzey dokularının çeşitliliği ve formun dönüşümü sanatçının üretim sürecinde ön plana çıkan unsurlar arasında yer almaktadır. Sanat anlayışı, doğadaki organik süreçleri ve malzemelerin zaman içerisindeki değişimini analiz etmeye dayanmakta olup, geleneksel malzemeleri yenilikçi bir bakış açısıyla ele almaktadır. Sanatçı, çalışmalarında kullandığı sırlarla yüzeyde derinlik ve etkiyi ön plana çıkararak güçlü görseller oluşturmıştır. Seramik ve farklı malzemelerin entegrasyonunda, seramik üretiminde kullanılan kahverengi tonları inkjet boyadan elde edilen pigmentin çalışma üzerindeki dönüşümü ve yüzeye kattığı estetik dokular önemli bir araştırma alanı olarak öne çıkmaktadır (Yavaş ve Kubat, 2024).

Serinsu'nun çalışmaları, disiplinlerarası sanat anlayışı çerçevesinde değerlendirildiğinde Postmodern sanat, malzeme estetiği ve ekolojik sanat gibi kavramlarla ilişkilendirilebilir. Sanatçının üretiminde malzemenin yalnızca fiziksel bir araç olarak değil, aynı zamanda kavramsal bir bileşen olarak ele alındığı görülmektedir. Bu bağlamda seramik sanatı, heykel, mimarlık ve teknoloji gibi farklı alanlarla etkileşim hâlinindedir. Malzeme ve süreç arasındaki ilişkiye vurgu yaparak, eserlerinde zaman, değişim ve dönüşüm gibi kav-

ramları sorgulamaktadır.

Sanatçı, seramik şekillendirme sürecinde hem geleneksel hem de çağdaş teknikleri bir araya getirerek üç boyutlu yazıcılar ve dijital modelleme gibi yeni üretim yöntemlerini kullanmaktadır. Bu teknikler, seramik yüzeylerde katmanlı dokular yaratma, malzemelerin iç mekânsal yapısını vurgulama ve deformasyon süreçlerini inceleme açısından önemli bir yere sahiptir. Serinsu, seramik yüzeylerde taş, cam ve ahşap gibi malzemeleri bir araya getirerek farklı fiziksel ve optik etkileşimler oluşturmakta, böylece malzemeler arasındaki sınırları bulanıklaştırmaktadır (Görsel 17). Günümüzde seramik sanatı, geleneksel kil ve pişirim tekniklerinin ötesine geçerek farklı malzemelerin bir araya getirilmesiyle yeni anlatım biçimlerine ulaşmaktadır. Sanatçı, bu süreçte seramikle birlikte taş, cam ve ahşap gibi malzemeleri kullanarak seramik sanatının sınırlarını genişletmekte ve malzeme çeşitliliği açısından bu alana yeni bir boyut kazandırmaktadır. Bununla birlikte, doğal ve yapay malzemeler arasındaki etkileşimi araştırarak seramiğin çağdaş sanat içindeki konumunu ve işlevini sorgulayan eserler üretmektedir.

Görsel 17.

Strata, Elle şekillendirme, 1050°C Füzyon Cam: 835°C Seramik ve cam birlikte kullanılmıştır, 2014



Serinsu'nun sanat pratiğinde doğadaki organik süreçler ve biyolojik formlar önemli bir ilham kaynağıdır. Biyomorfik yapılar, hücresel formasyonlar ve doğal erozyon süreçleri sanatçının eserlerinde yüzey dokularına ve biçimsel dönüşümlere yansımaktadır. Sanatçının doğanın kendi içindeki değişim süreçlerini taklit eden veya bu süreçleri sanatsal bir biçimde yeniden yorumlayan eserleri, malzemenin zamansal dönüşümünü gözler önüne sermektedir.

Sanatçının çalışmaları, çağdaş seramik sanatının dönüşüm sürecinde önemli bir noktada konumlanmaktadır. Seramik sanatında malzeme çeşitliliği, sürdürülebilirlik, teknoloji ile entegrasyon gibi güncel eğilimler düşünüldüğünde, sanatçının üretiminde hibrit malzeme kullanımı ve yenilikçi tekniklere yönelmesi onu çağdaş sanat pratikleriyle ilişkilendirmektedir. Dijital üretim yöntemlerini geleneksel tekniklerle birleştirmesi, çağdaş seramik sanatçılarının yeni malzeme arayışları ve form denemeleriyle paralellik göstermektedir.

Görsel 18.

Taş Dönüşümü: Çaydanlık Serisi 150x 90x 15cm. modelleme ve el yapımı. 1300°C, taş ve porselen bünye birlikte kullanılmıştır



Serinsu'nun eserleri, malzeme ve form arasındaki ilişkiye dair yeni perspektifler sunarak seramik sanatında yeni anlatım biçimlerinin önünü açmaktadır. Yüzeylerde meydana getirdiği katmanlı yapılar, malzemenin hafızasını ve zaman içerisindeki değişkenliğini vurgulamakta, böylece izleyiciye hem fiziksel hem de kavramsal bir deneyim sunmaktadır. Sanatçının çalışmaları, seramiğin yalnızca estetik bir ifade aracı olarak değil, aynı zamanda bilim, teknoloji ve sürdürülebilirlik gibi kavramlarla nasıl ilişkilendirilebileceğini sorgulayan bir yapıya sahiptir.

Serinsu'nun sanatsal pratiği, seramik sanatının geleceğine yönelik yeni perspektifler sunarak, malzeme ve form arasındaki bağı güçlendiren, doğadan ilham alan ve dönüşüm süreçlerini merkeze alan bir yaklaşım geliştirmektedir. Sanatçının farklı malzemelerle etkileşim içinde kurguladığı eserleri, seramik sanatını disiplinlerarası bir düzleme taşıyarak hem teknik hem de kavramsal açıdan zengin bir içerik sunmaktadır.

Emre Can

Emre Can, seramik sanatında üç boyutlu baskı teknolojisinin sunduğu olanakları kullanarak, geleneksel ve dijital üretim yöntemlerini birleştiren yenilikçi bir yaklaşım benimsemektedir. Sanatçı, seramiğin tarihsel gelişimini ve kültürel sürekliliğini çağdaş teknolojilerle yeniden ele alarak hem form hem de anlam bakımından seramik sanatına yeni bir perspektif kazandırmaktadır. Bu doğrultuda, geleneksel el işçiliğinin sınırlarını genişleten ve dijital üretim süreçlerini seramik sanatına entegre eden bir yöntem geliştirmektedir. Geleneksel seramik üretim teknikleri genellikle elde şekillendirme, kalıplama ve çömlekçi çarkı gibi yöntemleri içerirken, üç boyutlu baskı teknolojisi, tasarım sürecinde parametrik modelleme ve dijital üretim tekniklerinden faydalanarak seramik formların daha özgün ve kompleks bir şekilde oluşturulmasını sağlamaktadır. Emre Can, seramik çalışmalarında kullandığı özel malzemelerle, çamurun doğasında yaptığı ince ayarlarla bu malzemeleri 3D yazıcı kullanımına mükemmel şekilde uyarlamaktadır. Sanatçı, boz büyük bölgesi feldspatının ikili sistemde seramik hammaddesi olarak değerlendirilmesi, seramiğin modern teknolojilerle bulunduğu bu alanda hem geleneksel malzemelerin potansiyeli

ni hem de inovasyonun estetik gücünü ortaya koyan bir araştırma sürecini simgelemektedir (Dağdelen ve Kubat, 2024).

Üç boyutlu seramik yazıcılar, seramik çamurunun özel formüllerle sıvı veya yarı akışkan hâle getirilerek katman katman biriktirilmesi yoluyla çalışır. Bu üretim tekniği, insan müdahalesini minimize ederken, yüksek hassasiyetli formlar üretmeye olanak tanımaktadır. Ayrıca, farklı malzeme kompozisyonları kullanılarak yüzey dokularında ve form varyasyonlarında yeni estetik olanaklar ortaya çıkmaktadır.

Görsel 19.

Breakfast in the middle east 1, orta doğu'da kahvaltı 3d baskılı porselen ve elle paramparça 1230°C 21 x 58 x 41 cm, 2018



Sanatçının Selçuklu Optik Etki, Doğanın Gücü, Dolgu ve Orta Doğu gibi projeleri, üç boyutlu baskı teknolojisinin seramik sanatına kazandırdığı yenilikçi uygulamaları yansıtmaktadır. Bu projeler, hem geleneksel seramik sanatının estetik ve kültürel mirasını çağdaş bir yaklaşımla yorumlamakta hem de teknolojik olanakların seramik üretim süreçlerine nasıl entegre edilebileceğini göstermektedir (Görsel 19). Selçuklu Optik Etki projesi, tarihsel seramik desenlerinde optik illüzyon etkilerinin dijital ortamda yeniden işlenmesiyle ortaya çıkmış, Doğanın Gücü projesi ise Biyomimikri prensipleriyle doğadaki organik formların seramik yüzeylere yansıtılmasını hedeflemiştir. Dolgu projesinde, içi boş ya da dolu formların mekânsal dinamikleri araştırılmış, Orta Doğu projesinde ise tarihsel ve kültürel referansların modern üretim teknikleriyle nasıl yeniden yorumlanabileceği üzerine çalışılmıştır.

Üç boyutlu seramik baskı teknolojisi, yalnızca estetik bir araç olarak değil, aynı zamanda üretim sürecini hızlandıran, kişiselleştirilmiş tasarımlara olanak tanıyan ve malzeme israfını en aza indiren sürdürülebilir bir yöntem olarak da değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, seramik sanatının günümüzde endüstriyel tasarım, gibi farklı disiplinlerle etkileşim hâlinde olduğu görülmektedir. Emre Can'ın çalışmaları, seramiğin bu disiplinler arası potansiyelini vurgularken, aynı zamanda seramik yüzeylerin ve formlarının dijital deformasyon süreçleriyle yeniden şekillendirilebileceğini ortaya koymaktadır. Sanatçının benimsediği üretim pratiği, makine ve insan müdahalesi arasındaki sınırları sorgulayan, yapay ile organik arasındaki karşıtlığı irdeleyen bir anlayışa dayanmaktadır. Sanatçıyı bu yüzeylerin kırılabilirliğini ve iç yapısını görünür kılmaya yönlendirmiştir. İç mekân ve iskelet sistemleri üzerine yaptığı araştırmalar, seramik nesnelerin yüzey altı katmanlarının da sanat pratiğinin bir parçası olabileceğini göstermektedir. Bu bağlamda, seramik nesnelerin yalnızca dış form ve yüzey özellikleriyle değil, iç yapıları ve mekânsal kurgularıyla da değerlendirilebileceği fikrini öne çıkarmaktadır (Görsel 18).

Görsel 20.

Seljuk Iceblue 1, 3d baskılı porselen ve el yapımı 1230°C 30 x 22 x 19 cm, 2017



Emre Can'ın çalışmaları, seramik sanatının dijital üretim teknikleri ile nasıl yeniden yorumlanabileceğini göstermekte ve üç boyutlu baskı teknolojisinin seramik sanatındaki potansiyelini vurgulamaktadır. Geleneksel el işçiliği ile dijital üretim süreçlerini bir araya getiren sanatçı, seramik nesnelerin biçimsel ve kavramsal sınırlarını genişletmekte, teknolojik yeniliklerin sanat pratiği üzerindeki etkilerini sorgulamaktadır. Bu yaklaşım, seramik sanatını yalnızca estetik bir alan olarak değil, aynı zamanda deneysel ve disiplinler arası bir üretim pratiği olarak ele alan çağdaş sanat anlayışına önemli katkılar sunmaktadır.

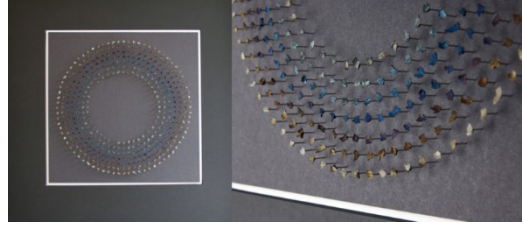
Sanat pratiğimde, üç boyutlu yazıcı kullanımı aracılığıyla seramik şekillendirme süreci dijital ve geleneksel yöntemler arasında bir köprü olarak ele alınmaktadır. Çalışmalar, doğal ve yapay formlar arasındaki karşıtlık üzerine temellenmekte olup, dijital ortamda üretilen yapay formların organik bir yapıya evrilmesi araştırılmaktadır. Bu bağlamda, dijital üretim teknikleri ile el işçiliği bir araya getirilerek, makine tarafından üretilen formların deformasyonu yoluyla yeni estetik ve yapısal olanaklar keşfedilmektedir (Görsel 20). Seramik nesnelerin iç mekânsal kurgusu, iskelet sistemleri ve yüzey dinamikleri üzerine yapılan araştırmalar, biçimin iç işleyişini görünür kılama motivasyonu ile şekillenmektedir. Yüzeyin kusursuz pürüzsüzlüğü ile yapının iç dinamikleri arasındaki gerilim, nesnenin kırılabilirliği üzerinden yeni anlam katmanları yaratmaktadır. Bu süreç, geleneksel şekillendirme teknikleriyle dijital tasarım süreçlerinin sentezini içermekte ve ortaya çıkan formların dönüşümü bir ifade aracı olarak kullanılmaktadır (Can, 2024, s. 129). Belirlenen tematik çerçevede, deformasyon süreçleri ve mekânsal yapı analizleri üzerinden seramik nesnenin kavramsal ve fiziksel sınırları genişletilmektedir.

Maja Quille

Maja Quille, Kopenhag, Danimarka'da doğmuş ve hâlen Londra, Birleşik Krallık'ta yaşamaktadır. Çalışmaları, seramik heykel, baskı resim ve çizim gibi disiplinleri kapsayan multidisipliner bir yaklaşımı benimsemektedir. Sanatı, ev yaşamının, atıkların ve malzemelerin tarihsel, kültürel ve politik bağlamlarını araştırmakta olup, göz ardı edilen ve değersizleştirilen malzemeleri yeniden yorumlamaktadır. Quille, eserlerinde farklı malzemeleri kullanarak derinlemesine bir keşif yapmaktadır. Özellikle seramik ve metal, baskı resim gibi teknikler ve malzemeler kullanarak çalışan, bu malzemelerin fiziksel özelliklerini ve kültürel bağlamlarını detaylı bir şekilde incelemektedir.

Görsel 21.

Daire, Garip çekiciler çelik iğneler, çelik talaşı, giysi köpüğü, kâğıt



Maja Quille'nin sanatı, malzemelerin sadece fiziksel varlıklarıyla değil, aynı zamanda tarihsel ve kültürel bağlamlarıyla şekillendiği bir anlayışa dayanmaktadır. Sanatçı, eserlerinde estetik, politik ve ekonomik değerleri sorgularken, malzemeleri yalnızca bir araç olarak değil, anlam yüklü unsurlar olarak ele almaktadır. Modern dünyanın göz ardı ettiği yerel kaynakları yeniden yorumlayarak geçmiş ile bugün arasında bağ kurmaktadır. Quille'in sanatında seramik ve metal, temel malzemeler arasında yer almaktadır (Art, 2024). Sanatçı, Musselburgh Okçusu adlı eserinde, yerel tarih ve kültürü yansıtan bir okçu heykeli ile etrafına yerleştirilen oklardan oluşan bir enstalasyon şeklinde oluşturmaktadır (Görsel 21). Bu eser, heykel ve metalin birleşimiyle, bölgenin mirasını ve tarihini sanat aracılığıyla izleyiciye sunmaktadır. Quille'in eserleri, malzemelerin fiziksel özelliklerini estetik ve felsefi bir derinlik ile yeniden yorumlayarak izleyiciyi evrensel temalarla buluşturmakta ve doğa ile insan yapımı arasındaki karmaşık ilişkiyi dikkat çekici bir şekilde ortaya koymaktadır (Quille, 2021).

Görsel 22.

Daire Atık Çelikler ile oluşturduğu eser



Sanatçı, seramik çamuru ile farklı malzemeleri kullanımındaki düşünce hem geleneksel hem de çağdaş anlamlar taşıyan seramik ve farklı malzeme seçeneği sanatçının çalışmalarını öne çıkarmaktadır. Dayanıklılığı ve kırılabilirliği bir arada barındıran seramik, geleneksel şekillendirme teknikleri ile dijital süreçlerin birleşmesiyle geçmiş ve geleceği harmanlayan bir anlatım dili sunmaktadır. Metal ise daha çok sanayi ve endüstri ile ilişkilendirilen bir malzeme olarak, insan yapımı ile doğa arasındaki gerilimi simgelemektedir. Quille, metalin sert ve dayanıklı yapısını eserlerinde farklı formlara dönüştürerek, bu malzemenin kültürel ve sosyal bağlamlardaki anlamını sorgulamaktadır. Böylece, metale yüklenen geleneksel algıları yeniden biçimlendirmektedir. Sanatçının çalışmaları, malzemelerin fiziksel özelliklerinin ötesine geçerek, onları tarihsel ve kültürel bağlamlarla birleştirmektedir (Görsel 22). Geleneksel malzemelerin çağdaş sanata nasıl entegre edilebileceğini araştıran sanatçı, izleyiciyi geçmiş ve gelecek hakkında düşünmeye yönlendirmektedir. Quille, malzemelerin sembolik ve kültürel anlamlarını sorgulayarak onları yeniden şekillendirmekte ve çağdaş dünyaya uyarlayarak sanata farklı bir perspektif kazandırmaktadır (Quille, 2021).

Glen Martin Taylor

Glen Martin Taylor, seramik sanatı alanında geliştirdiği özgün yaklaşımıyla, kırılabilirlik, dönüşüm ve iyileşme kavramlarını ele alan

eserler üretmektedir. Marangozluk geçmişinden edindiği teknik bilgi birikimini seramikle bütünleştiren sanatçı, malzeme seçimindeki yenilikçi tutumuyla dikkat çekmektedir. Taylor, geleneksel kintsugi sanatından ilham almakla birlikte, bu tekniği alışılmışın dışında malzemelerle yeniden yorumlamakta ve eserlerinde endüstriyel unsurları estetik bir anlatım aracı olarak kullanmaktadır. Klasik kintsugi tekniğinde kullanılan altın yerine, paslanmış metal, çivi, tel, iplik, epoksi reçine ve çeşitli yapıştırıcılar ile kırık seramik parçalarını bir araya getirmekte, böylece estetik kusurları görünür kılarak onarım sürecine farklı bir perspektif kazandırmaktadır (Taylor, 2025). Sanatçının eserlerinde rastlanan en belirgin unsurlardan biri, kırık yüzeylerin fiziksel olarak onarılmasının ötesinde, zamanın ve yıpranmanın izlerini taşıyan bir anlatı sunmasıdır. Taylor, porselen ve seramik nesnelerin onarımında paslı çiviler ve metal kelepçeler kullanarak, bu malzemelerin zamanla değişen dokularını ve paslanma süreçlerini eserlerinin bir parçası haline getirmektedir. Aynı şekilde, tel ve iplik gibi malzemelerle birleştirilen parçalar, fiziksel ve metaforik anlamda iyileşme kavramına vurgu yapmaktadır (Görsel 23).

Görsel 23.

İpliklerle Kintsugi, Kintsugi'de' de kil, iplik, tel, lehim kullanarak oluşturulmuş seramik vazo eser, 1950



Bu malzemeler, nesnelerin yalnızca estetik bir bütünlük kazanmasını sağlamakla kalmamakta, aynı zamanda içsel ve dışsal dönüşüm süreçlerini görünür kılmaktadır. Taylor'ın seramikle ilişkilendirdiği bir diğer önemli unsur ise, deformasyon ve yapı içi denge kavramlarıdır. Eserlerinde sıkça rastlanan çatlaklar, yamalar ve eklemler, yalnızca bir yüzey müdahalesi olarak kalmamakta, aynı zamanda nesnenin iç yapısına da etki ederek onun formunu ve işlevini dönüştürmektedir. Bazı çalışmalarda, iç yüzeylere yerleştirilen metal plakalar ve destekleyici unsurlar hem fiziksel dayanıklılığı artırmakta hem de objenin zamana karşı koyan bir yapı olarak varlığını sürdürmesini sağlamaktadır. Sanatçının malzeme seçimindeki özgün yaklaşımı, onun eserlerini yalnızca estetik bir nesne olmaktan çıkarıp, toplumsal ve bireysel hafızayı yansıtan bir anlatı formuna dönüştürmektedir (Mayo, 2023).

Görsel 24.

Fincan, Kintsugi'de Yolculuk, kil, tel, lehim, demir tekerlek kullanılarak oluşturulmuş seramik eser



Özellikle savaş, göç ve bireysel travmalar gibi konular, Taylor'ın seramiklerinde önemli bir yer tutmaktadır. Ukrayna'daki savaşın yıkıcı etkilerine dair geliştirdiği projesinde, savaş alanlarından toplanan seramik ve cam parçalarını kullanarak, yıkım ve yeniden inşa süreçlerini sanat yoluyla görünür hale getirmektedir. Bu bağlamda, sanatçının eserleri yalnızca bireysel travmaların değil, aynı zamanda toplumsal kırılmaların ve onarım süreçlerinin de bir yansımasını oluşturmaktadır. Taylor'ın sanatsal yaklaşımı, kusursuzluk ve estetik mükemmeliyet arayışına meydan okumakta, kusurların ve kırıkların kendi içinde bir anlam taşıdığını savunmaktadır. Geleneksel onarım yöntemlerinin aksine, deformasyonu ve aşınmayı bir estetik unsura dönüştüren sanatçı, kırılmış nesneleri onarıırken onların geçmişini ve yaşamışlıklarını ön plana çıkarmaktadır (Görsel 24). Sanatçının bu tavrı, Batı sanatında kusursuzluk ve tamlik anlayışına alternatif bir bakış sunmakta ve Doğu'nun estetik anlayışıyla Batı'nın sanayi sonrası sanat pratikleri arasında bir köprü kurmaktadır. Glen Martin Taylor'ın çalışmaları, seramik sanatının sınırlarını genişleterek, malzemenin fiziksel özellikleri kadar, onun zamansal ve duygusal boyutlarını da araştırmaktadır. Onarım sürecini bir yaratım pratiğine dönüştüren sanatçı, deformasyonun yalnızca bir kayıp değil, aynı zamanda yeni bir formun başlangıcı olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda, Taylor'ın eserleri, kırılmalık ve dayanıklılık arasındaki gerilimi ele alan güçlü bir sanatsal ifade biçimi oluşturmaktadır (Reavis, 2019).

Yō Akiyama

Akiyama Yo' nun sanat anlayışı, geleneksel seramiğin işlevsel ve faydacı doğasıyla çalışmaktadır. Sanatçının eserleri, kilin özünü ve aynı zamanda jeolojik kaynağını yansıtan heykel niteliğindedir. Akyaka'nın eserleri, volkanik magmanın hızla soğumasıyla oluşan kilin magmatik doğasının bir dışavurumu olarak doğanın evrim süreçlerine atıfta bulunmaktadır. Yaratıcılığıyla sanatçı, kil içinde hapsolmuş olan enerjinin serbest kaldığını ve bu sürecin bir dönüşüm hali olduğunu ifade etmektedir. Çalışmalarında işlevselliğe öncelik vermeyen Akiyama, geleneksel Kyo-yaki seramiklerinden çok daha farklı bir yaklaşım sergilemektedir. Çalışmaları bir masanın üzerinde ya da bir çay odasında kullanılmak üzere tasarlanmamıştır. Ancak çalışmaları, bizi seramik sanatının sosyal ve entelektüel yeri üzerinde düşünmeye zorlayarak bir işleve hizmet etmektedir. Hem dünyada hem de Japonya'da önemli bir seramik sanatçısı olarak tanınan Akiyama, sanatıyla izleyiciyi estetik ve felsefi bir yolculuğa çıkarmaktadır.

Görsel 25.

Fukumoto Fuku, Kumo; Cloud platin varak ve tozlu sırlı porselen 16 1/2 x 18 x 18 cm, 1973



Akiyama Yo' nun eserleri doğadaki parçalanmışlık temasını ve yaşamın kile dönüşünü araştıran boyut, tasarım ve form açısından derin bir nitelik taşımaktadır. Şekillendirme sürecinde, büyük öl-

çekli parçalarda çatlaklar oluşturmak için bir brülör kullanmaktadır. Sanatçının eserleri, sanki yüzyıllardır uykudaymış ve topraktan çıkarılmış gibi, ilkel ve modern, pürüzlü ve inceltilmiş, değişken ve neşeli bir kombinasyonu yansıtmaktadır (Görsel 25). Bu eserlerin, insanoğlunun hayal gücünü uzun süre meşgul eden anlamlı varlıklar olduğu görülmektedir (Akiyama, 2025).

Akiyama Yo'nun sanatsal üretimi, kil kullanımına dayalı geleneksel pratiklerine rağmen, taş ve metal gibi alternatif materyallerin da işlevsel ve kavramsal düzeyde ustalıklı entegre edilmesiyle dikkat çekicidir. Bu malzeme çeşitliliği, sanatçının ifade diline çok boyutlu bir derinlik kazandırırken hem estetik hem de felsefi sorgulamalara zemin hazırlamaktadır. Özellikle, metalin doğal sertliği ve dayanıklılığı, Akiyama'nın eserlerinde güç, esneklik ve kalıcılık gibi kavramların vurgulanmasında belirgin bir rol oynar. Buna karşın, taşın ilkel ve dokusal yapısı, insanın kökenine ve doğayla kurulan evrensel bağa dair sembolik referanslar üretmektedir. Kilin işlenebilirliği ve sıcak dokusu ise, yumuşaklık, dönüşüm ve yaşamın akışkanlığını temsil eden bir unsura dönüşmektedir. Sanatçı, benzer çalışmalarında kahve posasına benzeyen renklerin seramik yüzeylerinde yarattığı etkileri tanımaktadır. Bu katkı, yüzeyde yeni dokular oluştururken, organik ile inorganik arasındaki sınırları sorgulamaktadır. Sanatçının malzeme seçimindeki derinlik ve yenilikçi yaklaşımı, estetik ve çevresel düşünceleri harmanlayarak daha sürdürülebilir bir seramik pratiği yaratmaktadır (Tutgun ve Kubat, 2024).

Görsel 26.

Kakurezaki Ryūichi, Mermer benzeri kilden birbirine kenetlenen kare kutu, sırsız bizen seramik 7 x 45/8 x 45/8 cm, 1950



Sanatçının bu farklı malzemeleri sentezleyerek oluşturduğu kompozisyonlar, izleyiciye hem görsel hem de sembolik düzeyde zengin ve çok katmanlı deneyimler sunmaktadır. Her bir malzeme, kendi özgül doğal özellikleri ve kültürel çağrışımları aracılığıyla belirli tematik alanlara işaret ederken, aralarındaki zıtlıkların yaratılması, sanatçının felsefi araştırmalarını derinleştirmektedir. Metalin sert yüzeyi, taşın doğal dokusu ve kilin esnekliği arasındaki ilişki, doğa ile insan yapımı arasındaki ince sınırın ve karşılıkların belirginleşmesine olanak tanımaktadır (Görsel 26). Dolayısıyla, Akiyama Yo'nun sanatsal yaklaşımı, malzemelerin fiziksel niteliklerinin estetik ve felsefi bir derinlikle yeniden yorumlanması üzerine kuruludur. Eserlerinde, malzemelerin uyumu ve zıtlığı aracılığıyla evrensel temaların işlenmesi, doğa ile insan yapımı arasındaki karmaşık ilişkinin entelektüel bir keşfine imkân sağlamaktadır (Akiyama, 2020).

Sonuç

Çağdaş seramik sanatı, geleneksel tekniklerden beslenerek ancak aynı zamanda yenilikçi malzeme ve üretim yöntemleriyle sürekli olarak kendini yenileyen dinamik bir alan olarak varlığını sürdürmektedir. Geçmişten günümüze seramik, kil temelli bir

zanaat olarak görülmüş ve belirli sınırlarla tanımlanmıştır. Ancak 20. ve 21. yüzyılda sanatçılar, bu sınırları aşarak seramik malzemeyle plastik sanatlar, heykel, endüstriyel tasarım ve dijital sanat gibi farklı disiplinlerle buluşturan özgün çalışmalar ortaya koymuşlardır. Bu süreçte, geleneksel seramik malzemelerine ek olarak cam, metal, ahşap, tekstil, geri dönüştürülmüş atıklar ve hatta elektronik bileşenler gibi materyallerin seramik sanatına entegrasyonu, bu alanın hem teknik hem de estetik boyutlarını köklü bir şekilde değiştirmiştir. Malzeme çeşitliliği, sanatçıların yaratıcı süreçlerinde sınırları zorlamalarına olanak tanımış, seramik sanatını salt bir zanaat dalı olmanın ötesine taşıyarak disiplinler arası bir anlatım biçimi haline getirmiştir. Farklı malzemelerin bir arada kullanımı, yalnızca estetik bir çeşitlilik sunmakla kalmayıp, aynı zamanda sanatçının anlatmak istediği kavramları daha güçlü ve etkili bir biçimde ifade etmesine yardımcı olmuştur. Örneğin, cam ve seramik birlikteliği kırılabilirlik ile dayanıklılık arasındaki tezatı vurgularken; metal ile seramik bir araya geldiğinde, sanayi ve doğa arasındaki ilişkiyi sorgulayan bir anlatım dili ortaya çıkmaktadır. Plastik ve geri dönüştürülmüş malzemelerin kullanımı ise, çağdaş sanatın sürdürülebilirlik ve çevresel farkındalık gibi konularla olan bağını güçlendirmiştir. Teknolojinin sanat pratiğine entegre edilmesiyle birlikte, çağdaş seramik sanatında üretim yöntemleri de köklü değişimlere uğramıştır. Geleneksel el işçiliği ve çömlekçi çarkı gibi yöntemlere ek olarak, üç boyutlu baskı teknolojileri, dijital modelleme, lazer kesim, termal işlemler ve bilgisayar destekli üretim sistemleri, sanatçılara farklı form ve yüzey estetiği yaratma imkânı sunmuştur. Bu teknolojiler, hem seri üretime yönelik tasarımları desteklemekte hem de kişiye özel ve özgün eserlerin ortaya çıkmasını mümkün kılmaktadır. Dijital üretim yöntemlerinin sunduğu olanaklar sayesinde, sanatçılar karmaşık geometrik formlar, ince detaylar ve yenilikçi yüzey dokularıyla seramik sanatına yeni bir boyut kazandırmıştır. Öte yandan, çağdaş seramik sanatındaki bu dönüşüm, yalnızca malzeme ve teknik yeniliklerle sınırlı kalmamış, aynı zamanda sanatın izleyiciyle olan ilişkisini de yeniden şekillendirmiştir. Geleneksel seramik eserler genellikle dekoratif veya işlevsel nesneler olarak değerlendirilirken, günümüzde sanatçılar seramiği kavramsal ve deneysel bir ifade aracı olarak kullanmaktadır. Bu bağlamda, çağdaş seramik sanatı, sanatçı ile izleyici arasında yeni bir iletişim köprüsü kurarak interaktif sanat pratiklerine de zemin hazırlamaktadır. Bu dönüşüm, seramik sanatının yalnızca geleneksel galerilerde değil, kamusal alanlarda, dijital platformlarda ve sanal gerçeklik projelerinde de kendine yer bulmasına olanak sağlamaktadır. Seramik sanatında malzeme çeşitliliğinin getirdiği en önemli katkılardan biri de disiplinler arası sanat anlayışının güçlenmesidir. Günümüzde seramik sanatçıların, resim, heykel, endüstriyel tasarım, mimarlık, moda ve hatta performans sanatı gibi farklı alanlarla etkileşim hâlinde olduğu görülmektedir. Bu durum, seramik sanatına geleneksel kalıpların ötesinde bir özgürlük kazandırmakta ve sanatçılara daha geniş bir ifade alanı sunmaktadır. Ayrıca, sanat eğitimi alan bireyler için de yeni tekniklerin ve malzeme sentezlerinin öğrenilmesi, sanatsal bakış açılarının gelişmesine katkı sağlamaktadır. Sonuç olarak, çağdaş seramik sanatı, geleneksel üretim yöntemlerinden kopmadan, ancak sürekli olarak yenilikçi malzeme ve teknolojilerle beslenerek gelişimini sürdürmektedir. Malzeme çeşitliliğinin sağladığı olanaklar, sanatçıların estetik ve kavramsal ifadelerini zenginleştirirken, aynı zamanda sanatın toplumsal ve çevresel mesajlarını da güçlendirmektedir. Dijitalleşme ve sürdürülebilir malzeme kullanımına duyulan ilginin artması, çağdaş seramik sanatının gelecekte daha da interaktif, deneysel ve çevre dostu bir hale gelmesine olanak tanıyacaktır. Bu bağlamda, çağdaş seramik sanatı, yalnızca bir sanat disiplini olarak değil, aynı zamanda toplumsal dönüşümlerin ve kültürel etkileşimlerin bir yansıması olarak önemini koruyarak, sanatsal anlatım gücünü daha da ileriye

taşıyacaktır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Yapay Zeka Kullanımı: Yazar, bu çalışma için yapay zekâ destekli uygulamalar kullanmadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

Use of Artificial Intelligence: The author has stated that they did not use artificial intelligence-supported applications for this work.

Kaynakça

- Akdeniz, H. (1995). Plastik sanatlarda günümüz sanat eğilimlerinin düşünsel dayanakları ve bunun çağdaş türk sanatına yansısı üzerine bir değerlendirme, *Anadolu Sanat Dergisi*, 3, 9-34. <https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/handle/11421/1041>
- Akiyama, Y. (2020). *Metavoid-202 sculpture*. The Metropolitan Museum of Art. https://www.metmuseum.org/art/collection/search/848387?utm_source
- Alparslan Kuzu, C. (2019). Sanatta hazır nesne / malzeme kullanımı ve sanat politikasına etkileri. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(3), 453-463. <https://doi.org/10.30692/sisad.584279>
- Altay, Ş. (2022). Altering, developing, transforming artwork: Sustainability of art personal art projects in the specific field of ceramics. *Art-e Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi*, 15(30), 45-49. <https://doi.org/10.21602/sduarte.1169873>
- Altın Kılıç, A. E. (2018). Çağdaş seramikte alternatif malzeme. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (SHSR)*, 5(27), 54-56 <https://doi.org/10.26450/jshsr.665>
- Atakan, N. (1998). *Araştırmalar resimde ve heykelde alternatif akımlar*, Yapı Kredi Yayıncılık.
- Bozan, A. (2011, Eylül). *Dijital teknolojinin plastik sanatlara sağladığı olanaklar* [Yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=uVhc-cX_x8EIJ2U-8qeMuyQ&no=IcFts4ybplUA8_sekqu5w
- Can, E. (2024). Çağdaş sanatta porselen litofanlar: Ilona romule ve rae stern örneği. Ö. Yıldırım & Ü. Parsıl (Ed.), *Plastik sanatlar alanında seramik ve cam üzerine yaklaşımlar 1* (ss. 129-142). Akademisyen Kitabevi. <https://doi.org/10.37609/akya.3041>
- Çevik, N. (2022). Çağdaş sanatta seramik ile oluşturulan disiplinlerarası bakış üzerine. *Otuz Yedi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(1), 40-54. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/otuzyedisanat/issue/74447/1189348>
- Çınar, S., & Uzuner, N. O. (2022). Çağdaş seramik sanatında eklektik eğilim. *STAR Sanat ve Tasarım Araştırmaları Dergisi*, 3(5), 153-169. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/stardergisi/issue/73721/1200627>
- Çil, S. (2002). 20. yüzyıl seramik sanatında resim, *Rh+ Plastik Sanatlar Dergisi*, 13, 71-74. <https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/321129>
- Çoban, İ., & Kılıçoğlu, B. (2018). Dijital çağda sanatın akışı: Refik anadol'un eriyen hatıralar sergisi örneği. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(25), 230-243. 10.16990/SOBIDER.4273
- Dağdelen, E., & Kubat, L. (2024). Bozüyük bölgesi feldspatinin ikili sistemde seramik hammaddesi olarak değerlendirilmesi. *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat Dergisi*, 9(18), 69-84. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jiia/issue/86685/1536272>
- Eke, N. P., & Yücel, N. (2023). Dijital çağda sanat ve sanatçı: ha:ar üzerine bir inceleme. *Akademik Sanat*, 20, 76-89. <https://doi.org/10.34189/asd.2023.20.006>
- Falin, P. (2014). Connection to materiality: engaging with ceramic practice. *Aalto University*. <https://doi.org/10.22501/ruu.44836>
- Karayel Gökkaya, E. (2014). Disiplinler arası sanatsal ifade: ressam seramikçiler-seramikçi ressamlar. *Sanat Dergisi*, 24, 25-40. <https://izlik.org/JA25PH37YY> <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunigsfd/issue/2612/33627>
- Kavalcı, F. (1998). Türkiye'de sanat. *Plastik Sanatlar Dergisi*, (33), 35-42. Ebru Grafik ve Matbaacılık.
- Koca, B. (2017). Kavramsal sanat. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 3(2), 97-103. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/391189>
- Levin, E. (2020). Digital craft: The evolution of technology in contemporary ceramics. *Art Journal*, 79(3), 18-30. <https://doi.org/10.1080/00043249.2020.1764512>
- Lucie Smith, E. (1999). *Art today*. london, united kingdom: Phaidon press. ISBN 9780714838885.
- Mark, D. V. (2001). *Postmodern ceramics*. Thames & Hudson <https://www.paulmathieu.ca/wp-content/uploads/2014/05/Postmodern-Ceramics-Mark-Del-Vecchio2001-Fall.pdf>
- Özel, S. V. (2007, Nisan). *Plastik sanatlarda disiplinlerarası etkileşimler ve seramik sanatına yansısı* [Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. <https://avesis.anadolu.edu.tr/yonetilen-tez/d14c2ea2-3354-4e36-9837-4afa925385b7/plastik-sanatlarda-disiplinlerarası-etkileşimler-ve-seramik-sanatına-yansısı>
- Özkul, T. (2018). Disiplinlerarası süreç bağlamında çağdaş heykel sanatının plastik dil olarak kullanılması. *Çeşm-i Cihan: Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 2-17. <https://doi.org/10.30804/cesmicihan.6448372>
- Peterson, S. (2000). *Contemporary ceramics*. Thames & Hudson and Calman King. <https://dn720006.ca.archive.org/0/items/the-craft-and-art-of-clay/The%20craft%20and%20art%20of%20clay.pdf>
- Sevim, S. S., & Tutaş, V. (2020). Üç boyutlu yazıcıların çağdaş seramik sanatına yansısı. *Sanat ve Tasarım Dergisi* (26), 627-645. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1473603>
- Şen, G. (2010, Haziran). *Seramik ve cam materyallerin sanat objelerinde birlikte kullanım olanaklarının araştırılması*, [Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. <https://libratez.cu.edu.tr/tezler/7757.pdf>
- Tutgun, D., & Kubat, L. (2024). Kahve posası katkılı sırların seramik bün-yelere etkileri. *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat Dergisi*, 9(19), 43-62. https://dergipark.org.tr/tr/pub/jiia/issue/89910/1615201#article_cite
- Wands, B. (2006). *Art of the digital age*. Thames & Hudson. <https://www.scribd.com/document/486295043/ART-OF-THE-DIGITAL-AGE-BY-BRUCE-WANDS-pdf>
- Yavaş, C., & Kubat, L. (2024). Seramik karo üretiminde kullanılan kahverengi injekt boyadan elde edilen pigmentin 1200°C'de masse üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat Dergisi*, 9(18), 37-50. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jiia/issue/86685/1536345>

İnternet Kaynakça

- Ferrarileri, M. (2025, Şubat 20). *Brief history of ceramics and glass*. American Ceramic Society. <https://ceramics.org/about/what-are-engineered-ceramics-and-glass/brief-history-of-ceramics-and-glass/>
- Akiyama, Y. (2025, Haziran 27). *Yo akiyama (Japanese)*. Earth & alchemy exhibition. Massachusetts College of Art and Design. Retrieved February 18, from <https://blogs.massart.edu/earthandalchemy/artists/yo-akiyama-japanese/>
- Quille, M. (2021, Ocak 10). *London clay project*. Maja Quille. <https://majaquille.com/london-clay-project>
- Art Court Gallery. (2024, Ocak 10). *Maja quille: Holding time*. Art Court Gallery https://www.artcourtgallery.com/eng/exhibitions/13641/?utm_source
- Quille, M. (2021, 10 Ocak). *Maja Quille*. Maja Quille. <https://majaquille.com/>
- Taylor, G. M. (2025, Ocak 10). *Glen mart 'in taylor*. Anders Norén. <https://glenmartintaylor.com/>
- Mayo, C. (2023, Ocak 12). Glen Martin Taylor: Love, pain, destruction, repair. Metal Magazine. Röportajı <https://metalmagazine.eu/en/post/glen-martin-taylor-love-pain-destruction-repair>
- Reavis, A. (2019, Ocak 13). Untraditional kintsugi artist glen mart 'in taylor demonstrates how to transform pain into lawless beauty. Mission Magazine. <https://www.missionmag.org/untraditional-kintsugi-artist-glen-martin-taylor-demonstrates-how-to-transform-pain-in>

to-lawless-beauty/

Görsel Kaynakça

Görsel 1.

<http://jiyongho.com/medium/lion-7-2012/>

Görsel 2.

<https://ourgoodbrands.com/barefooted-welder-scrap-metal-art-sculpture-recycled-materials/>

Görsel 3.

<https://www.haschult.de/action/trashpeople#content>

Görsel 4.

<https://www.pbcrcollections.com/work.html>

Görsel 5.

<https://www.artworksforchange.org/portfolio/guerra-de-la-paz/>

Görsel 6.

<https://www.nickgentry.com/design-of-desire>

Görsel 7.

<https://messymsxi.sg/portfolio/capitascape-capitaspring-2/>

Görsel 8.

<https://cal.msu.edu/news/artistic-work-explores-connection-between-spirituality-and-tech-innovation/>

Görsel 9.

<https://sj-mqt.org/fiber-art-101>

Görsel 10.

<https://sva.edu/features/recycle-reuse-repurpose-making-sculpture-with-nontraditional-materials>

Görsel 11.

<https://cargocollective.com/sougwen/Drawing-Operations-Unit-Generation-1-Mimicry>

Görsel 12.

<https://recrax.com/2024/02/10/sanatin-yeniden-dogusu-3d-yazicilarin-seramik-macerasi/>

Görsel 13.

<https://stonewaregallery.com/galleryartists/annefalliselliott/>

Görsel 14.

<https://www.yatzer.com/Ronit-Barang-Sculptures-that-speak/slides-how/5>

Görsel 15.

<https://20decoarts.com/alan-heaps-ceramic.html>

Görsel 16.

<https://sculpturemagazine.art/ceramics-in-the-expanded-field/>

Görsel 17.

Betül Aytepe Serinsu Arşivinden

Görsel 18.

Betül Aytepe Serinsu Arşivinden

Görsel 19.

<https://www.emrecanceramic.com/3rd-gallery>

Görsel 20.

<https://www.emrecanceramic.com/3rd-gallery>

Görsel 21.

<https://majaquille.com/studio-works>

Görsel 22.

<https://majaquille.com/studio-works>

Görsel 23.

<https://glenmartintaylor.com/the-journey/>

Görsel 24.

<https://glenmartintaylor.com/the-journey/>

Görsel 25.

<https://www.mirviss.com/artworks/c/ceramics>

Görsel 26.

<https://www.mirviss.com/artworks/c/ceramics>

Structured Abstract

Contemporary ceramic art is experiencing a multi-layered, interdisciplinary, and innovative transformation process, going beyond production modes perceived as a craft characterized by specific techniques throughout history. While traditional ceramic practices are mostly restricted to earth-based materials and certain craftsmanship techniques, ceramic art now encompasses use of various materials such as plastic clay, glass, metal, wood, textiles, and biological compounds, representing both a technical development and a conceptually and aesthetically expanding field. Variety of materials offers artists a rich spectrum of form and feel, creating a multi-layered expressive environment that contributes to narrative and intellectual depth of the works which are used as narrative tools based on their historical, cultural, and technological contexts. Integration of digital technologies and industrial production techniques into this process enables the art of ceramics to transcend traditional boundaries and transform art production through interdisciplinary interaction. Accordingly, contemporary ceramics is undergoing a comprehensive technical and conceptual innovation process regarding forms of production and expression and evolving into an important means of expression in contemporary art.

This study mainly aimed to reveal contribution of materials like plastic clay to artists' creative process and expression forms in contemporary ceramic art. Besides being a technical development, material diversity plays an important role in transformation of ceramic art along with its aesthetic, conceptual, and social dimensions. Main research problem was how technical, aesthetic, and conceptual interactions among different materials used with digital technologies were reflected in art production. It was particularly examined how production tools such as 3D printers and laser cutting systems were integrated with traditional ceramic techniques and offered new expression possibilities. It was also explored how material diversity was related to contemporary art concepts like sustainability, human nature relationships, and social issues.

In this qualitative study, descriptive analysis was used to examine theoretically and practically the diversity of materials and the role of digital technologies in contemporary ceramics. In the first stage, a literature review was conducted to compile articles, books, and criticism papers on using materials and technology in contemporary ceramic art. In the second stage, works of contemporary ceramic artists were selected and analyzed visually and conceptually. The sample consisted of works of artists like Betül Aytepe Serinsu, Emre Can, Maja Quille, Glen Martin Taylor, and Yō Akiyama, who use different materials, especially plastic clay, and digital production techniques. Comparative analyses were made regarding formal effects of material choices, technical innovations, and conceptual depth in the works. Besides, detailed visual analyses were carried out on these works in which digital technologies (3D printers, laser cutting devices, etc.) were applied, and effects of technological innovations on ceramic production processes were revealed. Thanks to comprehensive analyses, multidimensional structure and interdisciplinary nature of contemporary ceramics were profoundly understood. Findings clearly revealed the aesthetic and conceptual importance of material diversity and technological developments in ceramics.

The findings showed that material diversity underpins formal and technical innovations in contemporary ceramics. Combined use of glass, metal, and plastic clay creates dynamic light reflections and aesthetic contrasts on ceramic surfaces, enhancing visual richness of works. Organic materials like wood and textiles contribute to textural diversity and warmth of ceramic surfaces by adding meaning emphasizing the relationship with nature. Plastic and industrial compounds offer contemporary and technologically aesthetic appearance. Integration of digital technologies offers artists new production opportunities beyond traditional craftsmanship through incorporation of digital data processing, software programming, and engineering applications into production processes besides physical shaping, thus creating more experimental, interactive, and multidimensional works. This enables ceramic art to surpass its classical definition and develop as an interdisciplinary contemporary art form. Moreover, material diversity increases conceptual depth of ceramics. Materials with natural, artificial, and industrial contexts enable questioning of contemporary concepts such as body, nature and identity through ceramics. Especially biodegradable and nature-friendly materials support ecological art approaches in ceramics and sustainable art practice. Consequently, material choice involves both technical preferences and ethical, environmental, and political dimensions.

The study revealed that material diversity in contemporary ceramics is a determining factor in enriching artists' expression forms and intellectual world and expanding their technical and aesthetic potentials. The role of materials in production process has become an integral part of narratives beyond aesthetic concerns. Combined use of different materials supports aesthetic plurality as well as conceptual multi-layeredness, helping ceramics to gain a unique field of expression within the dynamic structure of contemporary art. Ceramics has gone beyond being a craft using traditional techniques and continues to exist as an interdisciplinary and contemporary art form that embraces digital technology, nature, biotechnology, and socio-political issues. Digital production techniques and material diversity introduce ceramic artists to new areas of experience, which transcend boundaries of art. As a result, contemporary ceramics offers a sound vision for the future as a dynamic, innovative, sustainable, and socially sensitive field of art.